നിരാകരണപത്രം

പ്രാദേശിക ഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെ ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.ടി.ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ വ്യവഹാരകക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് മാത്രം ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. ഔദ്യോഗികമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധിനിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

[2025] 2 എസ്.സി.ആർ 963: 2025 ഐ.എൻ.എസ്.സി. 184

കാനറ ബാങ്ക്

v

അജിത്കുമാർ ജി.കെ.

(2025 സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 255)

2025 ഫെബ്രുവരി 11

[ജസ്റ്റിസ് ദീപാങ്കർ ദത്ത, ജസ്റ്റിസ് പ്രശാന്ത് കുമാർ മിശ്ര]

പരിഗണനാവിഷയം

അപ്പീൽവാദിയുടെ സേവനത്തിലായിരിക്കെയാണ് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവ് മരിച്ചത്. മരണം സംഭവിച്ചപ്പോൾ അപ്പീൽവാദി രൂപീകരിക്കുകയും 1993 മെയ് 8 ആം തീയതിയിലെ സർക്കുലർ 154/93 ൽ അടങ്ങിയിരുന്ന സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള ഒരു പദ്ധതി പ്രാബല്യത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. 1) അപ്പീൽവാദിയുടെ അതേ കോടതിയിലെ വിധിയിൽ നിന്നുള്ള അപ്പീൽ അനുവദിക്കാത്തതും സിംഗിൾ ജഡ്ജിയുടെ വിധി ശരിവെച്ചതും അതേ സമയം അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് 44 (നാൽപത്തി നാല്) വയസ്സ് കഴിഞ്ഞ സമയത്ത് സമാശ്വാസ നിയമനം നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്ത ഹൈക്കോടതി ഡിവിഷൻ ബെഞ്ചിന്റെ നടപടി ന്യായീകരിക്കപ്പെടാത്തതാണോ; 2) അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവ് മരിച്ചതിനുശേഷം സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന് സമയം കഴിഞ്ഞു പോയോ; 3) അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവിന്റെ മരണത്തെത്തുടർന്ന് കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയെക്കുറിച്ച് ശരിയായതും ന്യായയുക്തവുമായ വിലയിരുത്തൽ ഉണ്ടായിരുന്നോ; 4) അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് പ്രായത്തിൽ ഇളവ് നൽകേണ്ടതായിരുന്നോ.

തലവാചകക്കുറിപ്പുകൾ

സേവന നിയമം – സമാശ്വാസ നിയമനം – കാലവിളംബം, സമാശ്വാസ നിയമനം നിഷേധിക്കുന്നതിന്റെ മുഖ്യ ഘടകമാണോ – അവകാശവാദിയുടെ പ്രായം, നിർണ്ണായക ഘടകമാണോ:

വിധിച്ചു: അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമനത്തിനുള്ള പ്രധാന ഘടകങ്ങളിലൊന്ന് അത് എത്രയും വേഗം വാഗ്ദാനം ചെയ്യണം എന്നതാണ് - ഒരു നിയമനം നൽകി ഔദാര്യം കാണിക്കുന്ന (i) ജീവനക്കാരന്റെ പെട്ടെന്നുള്ളതും അകാലവുമായ മരണം അല്ലെങ്കിൽ (ii) സേവനത്തിൽ തുടരാൻ പറ്റാത്ത വിധത്തിൽ ജീവനക്കാരന്റെ ആരോഗ്യപരമായ കഴിവില്ലായ്മ എന്നിവ മൂലം പെട്ടെന്നുണ്ടായ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയിൽ സഹായിക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ

ലഘൂകരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത ഉണ്ടായതിനുശേഷം ഉടൻ തന്നെ നിയമനം നൽകിയില്ലെങ്കിൽ,അവ നിലനിൽക്കാതെ വരുന്നതും അപ്രകാരം അത്തരം നിയമനം നടത്തുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം തന്നെ തടസ്സപ്പെടുന്നതുമാണ് - കോടതിക്ക് മുമ്പിലുള്ള പ്രശ്നം തീരുമാനിക്കാൻ കോടതി (കൾ) എടുത്ത സമയം കാരണം മാത്രം ഒരു ക്ലെയിം നിരസിക്കുന്നത് വിവേകമോ ബുദ്ധിയോ അല്ല - എന്നിരുന്നാലും, ക്ലെയിം വൈകി ഫയൽ ചെയ്യുമ്പോൾ സമാശ്വാസ നിയമനം നിരസിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രധാന ഘടകം കാലതാമസം ആകാം - മരിച്ചയാളുടെ/അശക്തനായ ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബത്തിന് അടിയന്തിര സാമ്പത്തിക സഹായം ആവശ്യമില്ലെന്ന് വൈകി സമർപ്പിച്ച ക്ലെയിമുകളുടെ കേസുകളിൽ നിയമാനുസൃതമായി ഒരു അനുമാനം ഉണ്ടാവുന്നു - എന്നിരുന്നാലും, ന്യായമായ സമയം എന്തായിരിക്കുമെന്നത് പ്രധാനമായും പരിഗണനയിലുള്ള സമാശ്വാസ നിയമന നയത്തെ /പദ്ധതിയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും - ഒരു അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കുന്നതിന് ഏതെങ്കിലും സമയപരിധി നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അത്തരം കാലയളവിനുള്ളിൽ അവകാശവാദി അപേക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, കാലതാമസം നിരസിക്കാനുള്ള കാരണമായി കാലവിളംബം നൽകാൻ കഴിയില്ല - നിലവിലെ കേസിൽ, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവിന്റെ മരണം, ഡിസംബർ 2001 ൽ സംഭവിച്ചു - ഇപ്പോൾ, 2025 ആണ് - കാലതാമസത്തിന് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ കുറ്റപ്പെടുത്താൻ കഴിയില്ല, കാരണം അദ്ദേഹം അപ്പീൽവാദിയുടെ മുമ്പിലും അതിനുശേഷവും ഹൈക്കോടതിയുടെ മുമ്പിലും തന്റെ അവകാശവാദം ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം പിന്തുടരുകയായിരുന്നു - അതിനാൽ, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് നിലവിൽ എത്ര പ്രായമുണ്ടെങ്കിലും, തന്റെ അവകാശവാദം തടയുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രായം നിർണ്ണായക ഘടകമാക്കാൻ കഴിയില്ല. [25,26,27,28 ഖണ്ഡികകൾ]

സേവന നിയമം– സമാശ്വാസ നിയമനം–മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയുടെ വിലയിരുത്തൽ തള്ളിക്കളയാനാവില്ല:

വിധിച്ചു: നിലവിലെ കേസിൽ, മരിച്ചയാളുടെ പങ്കാളിയെയും മകനെയും (അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി) മാത്രമേ ആശ്രിതരായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയൂ - അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവിന് 6398/- രൂപ പെൻഷൻ തുക ലഭിക്കുമായിരുന്നെങ്കിൽ, തനിക്കും രണ്ട് ആശ്രിതർക്കും ഭക്ഷണം നൽകാനുള്ള ബാധ്യത, തുടക്കത്തിൽ അനുവദിച്ച കുടുംബ പെൻഷൻ തുക, അതായത് 4637.92 രൂപ രണ്ട് പേർക്ക് ഭക്ഷണം നൽകുന്നതിന് അപര്യാപ്തമോ മതിയാകാത്തതോ ആയി കാണാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല - 3.09 ലക്ഷത്തിൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക്/അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയ്ക്ക് നൽകിയ അറ്റ വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ മരണപ്പെട്ടയാളിന് അയാൾ ജീവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ വിരമിക്കൽ സമയത്ത് ലഭിക്കുമായിരുന്ന അതേ തുക തന്നെ ആകുമായിരുന്നു എന്നതിൽ തർക്കമില്ല. അതിനാൽ, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവിന്റെ മരണം അത്തരമൊരു ഗുരുതരമായ അനന്തരഫലവും വിനാശകരമായ ഫലവും കൊണ്ടുവന്നതും അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി

ഉന്നയിച്ചതുപോലെ ഒരു സമാശ്വാസ നിയമനം വാഗ്ദാനം ചെയ്തുകൊണ്ട് മാത്രം പരിഹരിക്കാൻ കഴിയുന്ന, ദയനീയമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങളെ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്കും അമ്മയ്ക്കും നേരിടേണ്ടിവരുന്ന ഒരു കേസല്ല - സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന് അവകാശവാദിയുടെ അനുയോജ്യത വിലയിരുത്തുന്നതിന് 1993 ലെ പദ്ധതി വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു-സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള നയത്തിന്റെ / പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായ വ്യവസ്ഥകൾ അക്ഷരം പ്രതി പാലിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് വിവിധ തീരുമാനങ്ങളിൽ വിധിച്ചിട്ടുണ്ട് - നിലവിലെ കേസിൽ, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി അനുയോജ്യതയുടെ പരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയമാകാതെ, ക്ലർക്ക് വിഭാഗത്തിൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ നിയമനത്തിന് നിർദ്ദേശം നൽകുന്നതിൽ ഡിവിഷൻ ബെഞ്ചിന് വ്യക്തമായി പിഴവ് സംഭവിച്ചു - തനിക്ക് പ്രായത്തിൽ ഇളവ് നൽകണമെന്ന് അപ്പീൽ എതിർ കക്ഷി വാദിച്ചു - അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് പ്രായക്കൂടുതലുണ്ടെന്ന് തുടക്കത്തിൽ എടുത്ത തീരുമാനം ആദ്യഘട്ട വ്യവഹാരത്തിൽ റദ്ദാക്കിയിരുന്നു, അതിനാൽ റെസ് ജൂഡീക്കേറ്റ തത്വം തീർച്ചയായും ആകർഷിക്കപ്പെടുന്നു - സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനായി അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അപേക്ഷ അനുവദിക്കാൻ വിസമ്മതിച്ച അപ്പീൽവാദിയുടെ ഉത്തരവ് തർക്കത്തിന് അതീതയായിരുന്നു - ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 142 പ്രകാരമുള്ള അധികാരം പ്രയോഗിച്ചു -അപ്പീൽഎതിർകക്ഷിക്ക് 2.5 ലക്ഷം രൂപ ഒറ്റത്തവണ അടയ്ക്കാൻ അപ്പീൽവാദിയോട് നിർദ്ദേശിച്ചു. [ഖണ്ഡികകൾ 32,33,34,46,49]

സേവന നിയമം– സമാശ്വാസ നിയമനം – സ്ഥാപിത തത്വങ്ങൾ–ചർച്ച ചെയ്തു. [ഖണ്ഡിക 11]

സമാശ്വാസ നിയമനം – അനിർവചനീയ മേഖല –സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുന്നതിന് ഏത് ചട്ടം/നയം/പദ്ധതി ബാധകമാകുമെന്ന ചോദ്യം, അതായത്, മരണത്തീയതിയിൽ നിലവിലുള്ള ചട്ടം/നയം/പദ്ധതി ആണോ അല്ലെങ്കിൽ അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുന്ന തീയതിയിലെയോ – വ്യത്യസ്ത കാഴ്ചപ്പാടുകൾ–ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ടു. [ഖണ്ഡികകൾ 12-23]

സേവന നിയമം– സമാശ്വാസ നിയമനം – ലക്ഷ്യം– സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അവകാശവാദം, എപ്പോൾ പരിഗണിക്കുകയും അനുവദിക്കുകയും വേണം:

വിധിച്ചു: വിരമിക്കലിനു മുന്നേ മരണമടഞ്ഞ സംഭവങ്ങളിൽ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന്റെ പിന്നിലെ അന്തർലീനമായ ആശയം എന്നത് കുടുംബത്തിന്റെ ഏക വരുമാനക്കാരനായ ജീവനക്കാരന്റെ അകാലവും അപ്രതീക്ഷിതവുമായ മരണം കുടുംബാംഗങ്ങളെ ദുരിതാവസ്ഥയിൽ എത്തിക്കുന്നുവെന്നതും അത്തരം ഒരു നിയമനം ഇല്ലെങ്കിൽ അവർ നിലനിൽക്കില്ല എന്നതുമാണ് - സമാശ്വാസ നിയമനം ഉറപ്പുനൽകുന്ന വിരമിക്കലിനു മുന്നേ ജീവനക്കാർ മരണപ്പെടുന്ന എല്ലാ കേസുകൾക്കും ഒരേപോലെ ബാധകമായ ഒരു സൂത്രവാക്യം ഉണ്ടാകില്ല - ഓരോ കേസിനും അതിന്റേതായ സവിശേഷതകളുണ്ട്, കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി കണക്കിലെടുത്ത്

കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട് - മറ്റെല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും തൃപ്തിപ്പെട്ടാൽ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള ഒരു ക്ലെയിം പരിഗണിക്കുകയും അനുവദിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടത് "കേവലം നിത്യവൃത്തിക്ക് വേണ്ടിയുള്ള" കേസുകളിൽ മാത്രമാണ് - മരണപ്പെട്ടയാളുടെ കുടുംബം ദാരിദ്ര്യരേഖയ്ക്ക് താഴെയുള്ളവരും സ്ഥിരമായ ഉപജീവനമാർഗത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ ഭക്ഷണം, വാടക, സൗകര്യങ്ങൾ തുടങ്ങിയ അടിസ്ഥാന ചെലവുകൾ നൽകാൻ പാടുപെടുന്നവരുമായ കേസുകൾ അത്തരം "കേവലം നിത്യവൃത്തിക്ക് വേണ്ടിയുള്ള" കേസുകളിൽ ഉൾപ്പെടും. വരുമാനമുണ്ടായിരുന്ന ആളുടെ മരണത്തിൽ നിന്ന് ഉണ്ടാകുന്ന ജീവിതനിലവാരത്തിലെ ഇടിവിൽ നിന്ന് ഇത് വേർതിരിച്ചറിയേണ്ടതുണ്ട്. [ഖണ്ഡിക 29]

സേവന നിയമം-സമാശ്വാസ നിയമനം - അതിന്റെ ക്ലെയിം - അവകാശവാദിയുടെ പ്രായം - പ്രായത്തിൽ ഇളവ് നൽകണോ വേണ്ടയോ:

വിധിച്ചു: സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള പദ്ധതിയുടെ മറ്റ് ആവശ്യകതകൾ അവകാശവാദി തൃപ്തിപ്പെടുത്തുമ്പോൾ മാത്രമേ പ്രായത്തിൽ ഇളവ് സംബന്ധിച്ച ചോദ്യം ഉയരുകയുള്ളൂ - അനുയോജ്യത ഉൾപ്പെടെ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള എല്ലാ മാനദണ്ഡങ്ങളും പാലിക്കുന്ന ഒരു ആശ്രിതനെയും പ്രായപരിധിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം തടഞ്ഞു നിറുത്തരുത്- അവകാശവാദിയുടെ പ്രായം ഇളവ് നൽകാവുന്ന പരിധിക്കുള്ളിൽ ആണെന്ന് കണ്ടെത്തിയാൽ, ഉചിതമായ കേസിൽ വിവേചനാധികാരം പ്രയോഗിക്കാൻ ലഭ്യമാണ് - പ്രായത്തിൽ ഇളവ് നൽകുന്നത് മുഴുവൻ പ്രക്രിയയുടെയും അവസാന ഘട്ടങ്ങളിൽ എടുക്കേണ്ട ഒരു ഘട്ടമാണ്, നിയമനത്തിനുള്ള മറ്റ് എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും തൃപ്തിപ്പെടുത്തിയാൽ അത് പരിഗണനയ്ക്ക് വരും - നിലവിലെ കേസിൽ, മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബം ദരിദ്രരാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയിട്ടില്ല, ആദ്യ പരിധി മറികടക്കുന്നില്ല, അതുവഴി പ്രക്രിയ കൂടുതൽ പുരോഗമിക്കുന്നില്ല. - അത്തരമൊരു സാഹചര്യത്തിൽ, പ്രായത്തിൽ ഇളവ് നൽകണോ എന്ന് പരിഗണിക്കുന്നത് ഉപയോഗശൂന്യമായ ഒരു ഔപചാരികതയായിരിക്കും. [ഖണ്ഡിക 35]

സിവിൽ നടപടിക്രമ നിയമസംഹിത, 1908 - ഓർഡർ XLI, ചട്ടം 33 - അപ്പീൽ കോടതി - അധികാരങ്ങൾ-ചർച്ച ചെയ്തു:

വിധിച്ചു: ഒരു അപ്പീൽ കോടതിയുടെ അധികാരം നിയമങ്ങളാൽ പരിമിതപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു - അപ്പീലിലെ ഒരു പ്രത്യേക കേസ് അസാധാരണമായ സ്വഭാവമുള്ളതല്ലെങ്കിൽ, അപ്പീൽ കോടതികൾക്ക് ഓർഡർ XLI ചട്ടം 33 സിപിസി നൽകിയ അധികാരത്തിന് സമാനമായ അധികാരം പ്രയോഗിക്കേണ്ടത് അനിവാര്യമാണെന്ന് അപ്പീൽ കോടതി കരുതുന്നില്ലെങ്കിൽ, അത്തരം അധികാരം സാധാരണയായി ഉപയോഗിക്കരുത്. [ഖണ്ഡിക 36]

ഉദ്ധരിച്ച കേസുകൾ

കാനറ ബാങ്ക് v.എം.മഹേഷ് കുമാർ **[2015] 9 എസ്.സി.ആർ 724: (2015) 7 എസ്.സി.സി. 412 – സംശയിച്ചു**

ഉമേഷ് കുമാർ നാഗ്പാൽ v. ഹരിയാന സംസ്ഥാനം **[1994] 3 എസ്.സി.ആർ 893: (1994) 4 എസ്.സി.സി. 138;** *യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ v. ബി. കിഷോർ* **[2011] 5 എസ്.സി.ആർ 719: (2011) 13 എസ്.സി.സി. 131 – പിന്തുടർന്നു.**

ജനറൽ മാനേജർ (ഡി-യും പി.ബി-യും) v. കുന്തി തിവാരി **(2004) 7 എസ്.സി.സി. 271 – ആശ്രയിച്ചു.**

സ്റ്റേറ്റ് ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ v. സോംവീർ സിങ് **[2007] 2 എസ്.സി.ആർ 509: (2007) 4 എസ്.സി.സി. 778;** *ഹരിയാന സംസ്ഥാന വൈദ്യുതി ബോർഡ് v. ഹക്കീം സിങ്* **[1997] അനുബന്ധം 4 എസ്.സി.ആർ 377: (1997) 8 എസ്.സി.സി. 85;** *ജനറൽ മാനേജർ, സ്റ്റേറ്റ് ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ v. അഞ്ജു ജയിൻ* **[2008] 12 എസ്.സി.ആർ 576: (2008) 8 എസ്.സി.സി. 475;** *ഹരിയാന സംസ്ഥാന വൈദ്യുതി ബോർഡ് v. കൃഷ്ണ ദേവി* **(2002) 10 എസ്.സി.സി 246;** *v. ശിവമൂർത്തി v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ* **[2008] 11 എസ്.സി.ആർ 1201: (2008) 13 എസ്.സി.സി. 730;** *സുഷമ ഗോസയിൻ v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ* (1989) 4 എസ്.സി.സി. 468; *ഉത്തരാഞ്ചൽ ജൽ സൻസ്ഥാൻ v. ലക്ഷ്മി ദേവി* **(2009) 7 എസ്.സി.സി. 205;** *സെയിൽ v. മധുസൂദൻ ദാസ്* **[2008] 14 എസ്.സി.ആർ 824: (2008) 15 എസ്.സി.സി. 560;** *ചരൺജീത്സിംഗ് സംസ്ഥാനം v. ധീർജോ കുമാർ സെൻഗാർ* **[2009] 7 എസ്.സി.ആർ 1016: (2009) 13 എസ്.സി.സി. 600;** *ഭവാനി പ്രസാദ് ശൊങ്കർ v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ* **[2011] 4 എസ്.സി.ആർ 630: (2011) 4 എസ്.സി.സി. 209;** *യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ v. അമ്രിത സിൻഹ* **[2021] 9 എസ്.സി.അർ 602: (2021) 20 എസ്.സി.സി. 695;** *ഈസ്റ്റേൺ കോൾഫീൽഡ്സ് ലിമിറ്റഡ് v. അനിൽ ബദ്യാക്കർ* **[2009] 9 എസ്.സി.ആർ 480: (2009) 13 എസ്.സി.സി. 112;** *ഐ.ജി (കർമിക്) v. പ്രഹ്ലാദ് മണി ത്രിപാഠി* **[2007] 5 എസ്.സി.ആർ 978: (2007) 6 എസ്.സി.സി. 162;** *ഗുജറാത്ത് സംസ്ഥാനം v. അരവിന്ദ് കുമാർ ടി. തിവാരി* **[2012] 7 എസ്. സി. ആർ 1072: (2012) 9 എസ്. സി. സി 545;** *സഞ്ജയ് കുമാർ v. ബീഹാർ സംസ്ഥാനം* **[2000] അനുബന്ധം 2 എസ്. സി. ആർ 710: (2000) 7 എസ്.സി.സി. 192;** *നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ടെക്നോളജി v. നീരജ് കുമാർ സിംഗ്* **[2007] 2 എസ്. സി. ആർ 184: (2007) 2 എസ്.സി.സി. 481;** *ഹരിയാന പബ്ലിക് സർവീസ് കമ്മീഷൻ v. ഹരീന്ദർ സിംഗ്* **(1998) 5 എസ്.സി.സി. 452;** *യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ v. ശശാങ്ക് ഗോസ്വാമി* **[2012] 6 എസ്.സി.ആർ 98: (2012) 11 എസ്.സി.സി. 307;** *യൂണിയൻ ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ v. എം. ടി. ലതീഷ്* **[2006] അനുബന്ധം 4 എസ്.സി.ആർ 696: (2006) 7 എസ്. സി. സി 350;** *നാഷണൽ ഹൈഡ്രോ ഇലക്ട്രിക് പവർ കോർപ്പറേഷൻ v. നാങ്ക്*

ചന്ദ് **[2004] അനുബന്ധം 5 എസ്.സി.ആർ 596: (2004) 12 എസ്.സി.സി. 487;** *പഞ്ചാബ് നാഷണൽ ബാങ്ക് v. അശ്വിനി കുമാർ തനേജ* **[2004] അനുബന്ധം 3 എസ്. സി. ആർ 597: (2004) 7 എസ്. സി. സി 265;** *ബൽബീർ കൗർ v. സെയിൽ* **[2000] 3 എസ്.സി.ആർ 1053: (2000) 6 എസ്.സി.സി. 493;** *ഹിമാചൽ പ്രദേശ് സംസ്ഥാനം. v. ശശി കുമാർ* **(2019) 2 എസ്.സി.ആർ 432: (2019) 3 എസ്.സി.സി. 653;** *ലൈഫ് ഇൻഷുറൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ v. ആശ രാമചന്ദ്ര അംബേക്കർ* **[1994] 2 എസ്.സി.ആർ 163: (1994) 2 എസ്.സി.സി. 718;** *എസ്ബിഐ v. ജസ്പാൽ കൗർ* **[2007] 2 എസ്.സി.ആർ 101: (2007) 9 എസ്.സി.സി. 571;** *കേന്ദ്രീയ വിദ്യാലയ സംഗഥൻ v. ധർമേന്ദ്ര ശർമ്മ* **[2007] 9 എസ്.സി.ആർ 1007: (2007) 8 എസ്.സി.സി. 148;** *അഭിഷേക് കുമാർ v. ഹരിയാന സംസ്ഥാനം* **[2006] അനുബന്ധം 10 എസ്. സി. ആർ 37: (2006) 12 എസ്.സി.സി. 44;** *എസ്ബിഐ v. രാജ് കുമാർ* **(2010) 11 എസ്.സി.സി. 661;** *എംജിബി ഗ്രാമീൺ ബാങ്ക് v. ചക്രവർത്തി സിംഗ്* **[2013] 10 എസ്. സി. ആർ 1: (2014) 13 എസ്.സി.സി. 583;** *സ്റ്റേറ്റ് ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ v. ശിവ് ശങ്കർ തിവാരി* **[2019] 3 എസ്.സി.ആർ 718: (2019) 5 എസ്.സി.സി. 600;** *എൻ.സി. സന്തോഷ് v. കർണാടക സംസ്ഥാനം* **[2020] 3 എസ്.സി.ആർ 1177: (2020) 7 എസ്.സി.സി. 617;** *മധ്യപ്രദേശ് സംസ്ഥാനം v. അമിത് ശ്രീവാസ്* **[2020] 11 എസ്. സി. ആർ 46: (2020) 10 എസ്.സി.സി. 496;** *ഗുജറാത്ത് സംസ്ഥാനം v. അരവിന്ദ് ടി. തിവാരി* **[2012] 7 എസ്. സി. ആർ 1072: (2012) 9 എസ്.സി.സി. 545;** *ഇന്ത്യൻ ബാങ്ക് v. പ്രൊമീള* **[2020] 1 എസ്.സി.ആർ 408: (2020) 2 എസ്.സി.സി. 729;** *മധ്യപ്രദേശ് സംസ്ഥാനം v. ആശിഷ് അവസ്ഥി* **[2021] 7 എസ്.സി.ആർ 444: (2022) 2 എസ്.സി.സി. 157;** *ബേഗ് രാജ് സിംഗ് v. ഉത്തർ പ്രദേശ് സംസ്ഥാനം* **[2002] അനുബന്ധം 5 എസ്. സി. ആർ 530: (2003) 1 എസ്.സി.സി. 726;** *സെറ്റിൽമെന്റ് ഡയറക്ടർ, എ.പി v. എം.ആർ അപ്പാറാവു* **(2002) 2 എസ്.സി.ആർ 661: (2002) 4 എസ്.സി.സി. 638– പരാമർശിച്ചു**

നിയമങ്ങളുടെ പട്ടിക

സിവിൽ നടപടിക്രമ നിയമസംഹിത, 1908; ഭാരതത്തിന്റെ ഭരണഘടന

പ്രസക്തവാക്കുകളുടെ പട്ടിക

സമാശ്വാസ നിയമനം; കാലവിളംബം; അവകാശവാദിയുടെ പ്രായം; സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയുടെ വിലയിരുത്തൽ; പ്രായത്തിൽ ഇളവ്; അപ്പീൽ കോടതിയുടെ അധികാരങ്ങൾ.

കേസിന്റെ ഉത്ഭവം

സിവിൽ അപ്പീൽ അധികാരിത: 2025 ലെ സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 255

2016 ലെ WA നമ്പർ 1364 ൽ എറണാകുളത്തെ കേരള ഹൈക്കോടതിയുടെ 04.11.2019 തീയതിയിലെ വിധിന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും നിന്ന്

കക്ഷികൾക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായവർ

അപ്പീൽവാദിയുടെ അഭിഭാഷകർ:

രാജേഷ് കുമാർ ഗൗതം, ആനന്ത് ഗൗതം, ദീപാഞ്ജൽ ചൗധരി, ദിനേശ് ശർമ, കുശാഗ്ര നീലേശ് സഹായ്.

അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അഭിഭാഷകർ:

നിഷി രാജൻ ശോങ്കർ, അന്ന കെ. ജോയ്, അലീം അൻവർ, സന്തോഷ് കെ., മൊഹമ്മദ് സാദിഖ് ടി.എ.

സുപ്രീം കോടതിയുടെ വിധിന്യായം/ഉത്തരവ്

വിധിന്യായം

ജസ്റ്റിസ് ദീപാങ്കർ ദത്ത

അപ്പീൽ

1. കാനറ ബാങ്കാണ്(1) പ്രത്യേകാനുമതി വഴി അപ്പീൽ നൽകിയത്. 2019 നവംബർ 4 ലെ(2) എറണാകുളത്തെ കേരള ഹൈക്കോടതിയുടെ ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച്(3) പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും പരാതിപ്പെട്ടാണ് അപ്പീൽ നൽകിയത്. അതിൽ അജിത്കുമാർ ജി.കെ(4) എന്നയാളുടെ റിട്ട് ഹർജി സിംഗിൾ ബെഞ്ച് 2016 ജൂൺ 9 ആം തീയതി അനുവദിച്ച വിധിന്യായത്തിൽ നിന്നും ഉത്തരവിൽ നിന്നും കാനറ ബാങ്ക് നൽകിയ അപ്പീൽ തള്ളിയിരുന്നു.

സംക്ഷിപ്തമായ വസ്തുതകൾ

2. ഈ അപ്പീലിലേക്ക് നയിക്കുന്ന വസ്തുതകൾ തർക്കത്തിലില്ല. എന്നിരുന്നാലും, അപ്പീൽ തീരുമാനിക്കുന്നതിന് ഒരു സംക്ഷിപ്തരൂപം ആവശ്യമാണെന്ന് കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു.

---

1 അപ്പീല്വാദി
2 അപവദിത ഉത്തരവ്
3 ഹൈക്കോടതി
4 അപ്പീല് എതിര്കക്ഷി

എ. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവ് 2001 ഡിസംബർ 20 ന് അപ്പീൽവാദിയുടെ സേവനത്തിനിടയിൽ അന്തരിച്ചു. വിരമിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് അദ്ദേഹത്തിന് 4 (നാല്) മാസത്തെ സേവനം ബാക്കിയുണ്ടായിരുന്നു.

ബി. സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനായി അപ്പീൽവാദി ശ്രുപപ്പെടുത്തുകയും 1993 മെയ് 8 ലെ സർക്കുലർ നമ്പർ 154/93 ൽ അടങ്ങിയിരുന്ന ഒരു പദ്ധതി([5]) മരണം സംഭവിക്കുമ്പോൾ പ്രാബല്യത്തിലുണ്ടായിരുന്നു. പിതാവിന്റെ മരണം നടന്ന് ഒരു മാസത്തിനുള്ളിൽ, സമാശ്വാസ നിയമനം തേടി 2002 ജനുവരി 15 ന് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി അപേക്ഷിച്ചു.

സി. 2002 ഒക്ടോബർ 30 ന്, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അപേക്ഷ അപ്പീൽവാദിയുടെ ഡെപ്യൂട്ടി ജനറൽ മാനേജർ തള്ളിക്കളഞ്ഞു. അതിന് നൽകിയ കാരണം രണ്ടായിരുന്നു: (i) അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അമ്മയ്ക്ക് 4367.92 ശ്രുപ കുടുംബ പെൻഷൻ ലഭിക്കുന്നു. അതിനാൽ കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി ഒരു സമാശ്വാസ നിയമനം ആവശ്യപ്പെടുന്നില്ല; കൂടാതെ (ii) "പ്രോബേഷൻ പിയൂൺ" തസ്തികയിലേക്ക് അപ്പീൽ എതിർ കക്ഷിക്ക് പ്രായം കവിഞ്ഞു പോയി.

ഡി. ആകസ്മികമായി, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് 26 (ഇരുപത്തിയാറ്) വയസ്സിന് മുകളിൽ പ്രായമുണ്ടായിരുന്നു, 1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, ഒരു ക്ലറിക്കൽ തസ്തികയിലും സബ് സ്റ്റാഫ് വിഭാഗത്തിലും നിയമനത്തിനുള്ള പരമാവധി പ്രായപരിധി 26 (ഇരുപത്തിയാറ്) ആയിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, പരമാവധി അഞ്ച് വർഷം വരെ ഉയർന്ന പ്രായപരിധിയിൽ ഇളവ് നൽകാൻ പദ്ധതി വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നു. പട്ടികജാതി വിഭാഗത്തിലെ അംഗങ്ങൾ, മുൻ സൈനികർ, ശാരീരിക വൈകല്യമുള്ളവർ എന്നിവർക്കും പ്രത്യേക ഇളവ് നൽകി. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് ഏതാനും മാസങ്ങൾ പ്രായം കവിഞ്ഞുവെങ്കിലും അത്തരം ഇളവിന് അപ്പീൽവാദി പരിഗണിച്ചില്ല.

ഇ. എന്നിരുന്നാലും, 2003 ജനുവരി 7 ന് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി തന്റെ അപേക്ഷ പുനഃപരിശോധിക്കണമെന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചു.

എഫ്. മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി യോഗ്യതയുള്ള അധികാരി മുമ്പ് ആഴത്തിൽ പരിശോധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും പുനർവിചിന്തനത്തിന് പുതിയ കാരണമൊന്നുമില്ലെന്നും 2003 ജനുവരി 20 ന് അപ്പീൽവാദിയുടെ അസിസ്റ്റന്റ് ജനറൽ മാനേജർ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ അറിയിച്ചു.

---

5 1993 ലെ പദ്ധതി

ജി. 24 (ഇരുപത്തിനാല്) വർഷത്തിലേറെയായി അപ്പീൽവാദിയെ സേവിച്ച മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ പാവപ്പെട്ട കുടുംബത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി സമർപ്പിച്ച അപേക്ഷ പുനഃപരിശോധിക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ട് 2003 ഫെബ്രുവരി 4-ന് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അമ്മ പിന്നീടു ഒരു അപേക്ഷ നൽകി.

എച്ച്. 2003 ഫെബ്രുവരി 18-ലെ ഒരു ഉത്തരവിലൂടെ, അപ്പീൽവാദിയുടെ ഡിവിഷണൽ മാനേജർ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അമ്മയുടെ അപേക്ഷ പുനഃപരിശോധിക്കാനുള്ള കഴിവില്ലായ്മ ഒരിക്കൽ കൂടി പ്രകടിപ്പിച്ചു.

ഐ. മറ്റൊരു മാർഗവും കണ്ടെത്താതെ, ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 226 പ്രകാരം ഒരു ഹർജി([6]) സമർപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി കേരള ഹൈക്കോടതിയുടെ റിട്ട് അധികാരിത ഉപയോഗിച്ചു.

ജെ. മേൽപ്പറഞ്ഞ റിട്ട് ഹർജി നിലനിൽക്കുന്ന സമയത്ത്, "സമാശ്വാസ തൊഴിലിന് പകരമായി ഒറ്റത്തവണ സൗജന്യ തുക നൽകുന്നതിനുള്ള പദ്ധതി" അവതരിപ്പിച്ച് കൊണ്ട് അപ്പീൽവാദി 20057 ഫെബ്രുവരി 14-ലെ 35/2005 നമ്പർ സർക്കുലർ([7]) പുറപ്പെടുവിച്ചു. മരിച്ച ജീവനക്കാരുടെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്ക് ഒറ്റത്തവണ ധനസഹായത്തിന് അർഹതയുള്ള പരിരക്ഷ നൽകുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ ഈ പദ്ധതിയിൽ ഉണ്ട്. ഏറ്റവും പ്രധാനമായി, 2005 ഫെബ്രുവരി 14-ലെ സർക്കുലർ 1993-ലെ പദ്ധതി പ്രകാരം സമാശ്വാസ നിയമന നയം നിർത്തലാക്കി.

കെ. രാജ്യത്തുടനീളമുള്ള ഹൈക്കോടതികളുടെ കാര്യത്തിലെന്നപോലെ, ജോലിയുടെ ഭാരം വളരെ കൂടുതലാണെങ്കിലും ജഡ്ജിമാരുടെ എണ്ണം അനുവദനീയമായതിനേക്കാൾ കുറവാണ്, കൂടാതെ അതിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിന് അതീതമായ കാരണങ്ങളാൽ, റിട്ട് ഹർജിയിൽ തീരുമാനമെടുക്കാൻ ഹൈക്കോടതിക്ക് ഒരു പതിറ്റാണ്ടിലേറെ സമയമെടുത്തു.

എൽ. 2015 ജൂൺ 16-ലെ ഒരു വിധിന്യായവും ഉത്തരവും അനുസരിച്ച് റിട്ട് ഹർജി അനുവദിച്ചു. 2002 ഒക്ടോബർ 30-ന് ഡെപ്യൂട്ടി ജനറൽ മാനേജർ അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ നിയമിക്കാൻ വിസമ്മതിച്ച ഉത്തരവ്, അപ്പീൽവാദി 1993-ൽ ആരംഭിച്ച പദ്ധതിക്ക് അനുസൃതമല്ലെന്ന് ഹൈക്കോടതി നിരീക്ഷിച്ചു; കൂടാതെ, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെയും അമ്മയുടെയും അപേക്ഷ പുനഃപരിശോധിക്കുമ്പോൾ, അപ്പീൽവാദി പദ്ധതിയുടെ പ്രശംസനീയമായ ലക്ഷ്യത്തിന്,

6 WP (C) നമ്പർ 38363/2003(പി)
7 2005 ലെ പദ്ധതി

പ്രത്യേകിച്ച് 5.1-ാം ഖണ്ഡിക പ്രകാരം നൽകിയിട്ടുള്ള പ്രായത്തിൽ ഇളവ് നൽകാനുള്ള അധികാരത്തിന്, ശരിയായി ശ്രദ്ധിച്ചില്ല; കൂടാതെ, അപവദിത ഉത്തരവുകൾ റദ്ദാക്കാൻ ബാധ്യസ്ഥമാണ്. തൽഫലമായി, 1993 ലെ പദ്ധതിയും ***കാനറ ബാങ്ക് v എം മഹേഷ് കുമാർ***[8], ***സ്റ്റേറ്റ് ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ v സോംവീർ സിംഗ്***[9]) എന്നീ കേസുകളിൽ ഈ കോടതിയുടെ തീരുമാനങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന തത്വങ്ങളും കണക്കിലെടുത്ത് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി ഉന്നയിച്ച വിഷയങ്ങൾ പുനഃപരിശോധിക്കാൻ അപ്പീൽവാദിയോട് നിർദ്ദേശിച്ചു. അതനുസരിച്ച്, അപവദിത ഉത്തരവുകൾ റദ്ദാക്കിയ ശേഷം, 45 (നാൽപ്പത്തിയഞ്ച്) ദിവസത്തിനുള്ളിൽ നിർദ്ദേശിച്ച പ്രകാരം ഇക്കാര്യത്തിൽ തീരുമാനമെടുക്കാൻ അപ്പീൽവാദിയോട് നിർദ്ദേശിച്ചു.

എം. മേൽപ്പറഞ്ഞ വിധിന്യായത്തിന്റെയും ഉത്തരവിന്റെയും തുടർച്ചയായി, അപ്പീൽവാദിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ& ചീഫ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഓഫീസർ([10]) സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനായുള്ള അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അവകാശവാദം വീണ്ടും പരിശോധിക്കുകയും അവകാശവാദത്തിന് അനുകൂലമായ പരിഗണന നൽകുന്നത് വീണ്ടും നിരസിക്കുകയും ചെയ്തു. 2015 സെപ്റ്റംബർ 8 ന് എംഡി& സിഇഒ പാസാക്കിയ ഉത്തരവിൽ നിന്നുള്ള പ്രസക്തമായ ഭാഗങ്ങൾ ഇപ്രകാരമാണ്:

> "ശ്രീ അജിത് കുമാർ ജി.കെ-യുടെ പ്രത്യേക കേസിൽ, ഇനിപ്പറയുന്ന വസ്തുതകളെ പറ്റി തർക്കമില്ല:
>
> - മുൻ ജീവനക്കാരൻ 4 മാസത്തിലേറെ സേവനം ശേഷിക്കെ മരിച്ചു, ആശ്രിത കുടുംബത്തിന് പൂർണ്ണ വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾക്കും (മൊത്തം 3.23 ലക്ഷം രൂപയും കുടിശ്ശിക തിരിച്ചുപിടിച്ചതിന് ശേഷം മൊത്തം 3.09 ലക്ഷം രൂപയും) 2002 ൽ കുടുംബ പെൻഷൻ 4637.92 രൂപയ്ക്കും അർഹതയുണ്ട്.
>
> - അപ്പോൾ അദ്ദേഹം തന്റെ ഭാര്യയെയും അവിവാഹിതനായ ഒരു മകനെയും ഉപേക്ഷിച്ചു പോയിരുന്നു.
>
> - 3 പെൺമക്കളും വിവാഹിതരായി ജീവിതമാരംഭിച്ചിരുന്നു.
>
> - അപേക്ഷിച്ച തീയതിയിൽ മകന് 26 വയസും 8 മാസവും പ്രായമുണ്ടായിരുന്നു.

8 (2015) 7 എസ്.സി.സി. 412
9 (2007) 4 എസ്.സി.സി. 778
10 എംഡി&സി.ഇ.ഒ

- മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബം കാനറ ബാങ്ക് പെൻഷൻ റെഗുലേഷൻ പ്രകാരം പെൻഷൻ നേടുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

അതിനാൽ പരിശോധിക്കേണ്ട പ്രാഥമികവും അടിസ്ഥാനപരവുമായ പ്രശ്നം മരണപ്പെട്ട ജീവനക്കാരന്റെ ആശ്രിതർക്ക് ജീവനക്കാരന്റെ പെട്ടെന്നുള്ള മരണം മൂലം എന്തെങ്കിലും സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടുകളോ ദാരിദ്ര്യമോ നേരിടേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ടോ എന്നതാണ്.

നിലവിലെ കേസിൽ, ഭാവിയിൽ സാമ്പത്തിക സഹായം ആവശ്യമുള്ള പ്രായപൂർത്തിയാകാത്ത ആശ്രിതരായ കുട്ടികളോ അവിവാഹിതയായ മകളുകളോ കുടുംബത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ 3 പെൺമക്കൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണസമയത്ത് ഇതിനകം വിവാഹിതരായി ജീവിതമാരംഭിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയും അന്ന് 26 വയസും 8 മാസവും പ്രായമുള്ള മകൻ ശ്രീ അജിത് കുമാറുമാണ് മറ്റ് എതിർകക്ഷികൾ. സ്വന്തം വീട്ടിലായിരുന്ന കുടുംബം താമസിച്ചിരുന്നത്. 2001 ലെ കണക്കനുസരിച്ച് ശ്രീ വി.സി.ഗോപാലകൃഷ്ണ പിള്ളയുടെ അവസാനത്തെ അറ്റവരുമാനം 9,772/- രൂപയും 4 മാസം കൂടി ജീവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ ബാങ്കിൽ നിന്ന് ലഭിക്കുമായിരുന്ന പെൻഷൻ ഉപയോഗിച്ച് അദ്ദേഹം തന്റെ കുടുംബത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുമായിരുന്നു (സാധാരണഗതിയിൽ ഏകദേശം 6,398/- രൂപ മാത്രം) ജീവനക്കാരന്റെ മരണശേഷം, ഭാര്യ ഓമന അമ്മയ്ക്ക് 4637.92 രൂപ കുടുംബ പെൻഷൻ അനുവദിച്ചു, അത് ഇപ്പോൾ പ്രതിമാസം 5825/- രൂപ ആണ്. ഇതിനുപുറമെ, 2002 ലെ കണക്കനുസരിച്ച് വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ അറ്റവരവ്. 3.09 ലക്ഷം രൂപ (ബാധ്യത അവസാനിച്ചതിന് ശേഷം 13,942/- രൂപ) വരെ ആശ്രിതർക്ക് ലഭ്യമായിരുന്നു.

എല്ലാ ഘടകങ്ങളും കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, നിലവിലുള്ള കുടുംബ സാഹചര്യങ്ങൾ കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന് ജോലി വാഗ്ദാനം ചെയ്യാതെ മറികടക്കാൻ കഴിയാത്ത അത്തരമൊരു പ്രതിസന്ധിയിലായിരുന്ന കുടുംബം എന്ന് പറയാൻ പരേതനായ വി.സി. ഗോപാലകൃഷ്ണ പിള്ളയുടെ ആശ്രിത കുടുംബത്തിൽ ഒരിക്കലും ഒരു ദരിദ്ര സാഹചര്യവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്ന് ഈ കോടതി കരുതുന്നു.

മുകളിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന കാരണങ്ങളാൽ, ഇത് ഈ കേസിൽ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന്റെ ആനുകൂല്യം വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിന് വിവേചനാധികാരം

പ്രയോഗിക്കുന്നതിന് ആശ്രിത കുടുംബം കടുത്ത സാമ്പത്തിക ദുരിതമോ ദാരിദ്ര്യമോ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നില്ലെന്ന് ഈ കോടതി നിഗമനത്തിലെത്തുന്നു.

അപേക്ഷകന് സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന് അർഹതയുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ പ്രായ ഇളവ് സംബന്ധിച്ച ചോദ്യം ഉയരുകയുള്ളൂ. പദ്ധതി രൂപീകരിക്കുന്നതിന് അടിസ്ഥാനമായ ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീം കോടതിയുടെ വിധിന്യായത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, അപേക്ഷകക്ഷിക്ക് സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന് അർഹതയില്ലെന്ന് ഈ കോടതി കണ്ടെത്തി. പദ്ധതി പ്രകാരം പ്രായപരിധിയിൽ ഇളവ് നൽകുന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ചോദ്യം ഈ കോടതി പരിഗണിക്കുന്നില്ല.

ഈ വിഷയം പൂർണ്ണമായും സാമ്പത്തികവും കുടുംബപരവുമായ സാഹചര്യങ്ങൾ കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, ത്രികോവിൽവട്ടം ശാഖ മുൻ ക്ലർക്ക് പരേതനായ വി. സി. ഗോപാലകൃഷ്ണ പിള്ളയുടെ (22841) ആശ്രിതർക്ക് സമാശ്വാസ നിയമനം നൽകണമെന്ന അഭ്യർത്ഥന അനുകൂലമായി പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നില്ല.

അതിനാൽ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനായി ശ്രീ അജിത് കുമാർ ജി. കെയുടെ അപേക്ഷയും നിവേദനവും നിരസിക്കപ്പെടുന്നു."

എൻ. നിയമനം നിരസിച്ചത്, ഒരിക്കൽ കൂടി, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ നിരാശപ്പെടുത്തി. അങ്ങനെ അദ്ദേഹം ഹൈക്കോടതിയെ സമീപിച്ച് ഒരു റിട്ട് ഹർജി([11]) സമർപ്പിച്ചു, അത് ഇപ്പോൾ ഈ കോടതിയിലെത്തിയ രണ്ടാം ഘട്ട വ്യവഹാരത്തിന് തുടക്കമിട്ടു. 2016 ജൂൺ 9-ലെ വിധിന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന കാരണങ്ങളാൽ ഹൈക്കോടതിയിലെ അഭിജ്ഞനായ ഒരു ജഡ്ജി റിട്ട് ഹർജി അനുവദിച്ചു. മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ പുറപ്പെടുവിച്ച അപവദിത ഉത്തരവ് റദ്ദാക്കി. 1993 ലെ പദ്ധതി പ്രകാരം സബ് സ്റ്റാഫ് കേഡറിൽ 2 (രണ്ട്) മാസത്തിനുള്ളിൽ നിയമനത്തിനായി അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ പരിഗണിക്കാൻ നിർദ്ദേശം നൽകി. കൂടാതെ, അപ്പീൽവാദി ഒരു ലക്ഷം രൂപ നൽകണമെന്നും നിർദ്ദേശിച്ചു. കൃത്യസമയത്ത് സമാശ്വാസ നിയമനം നൽകുന്നതിൽ കാണിച്ച വിമുഖതയ്ക്ക് നഷ്ടപരിഹാരമായി അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് 5 (അഞ്ച്) ലക്ഷം രൂപ.

ഒ. അപ്പീൽവാദി പൂർണ്ണമായും അസംതൃപ്തനായതിനാൽ ഇൻട്രാ-കോർട്ട് അപ്പീൽ([12]) നൽകി. ഹൈക്കോടതിയുടെ ഒരു ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച് അപവദിത വിധിന്യായത്തിലൂടെയും ഉത്തരവിലൂടെയും സിംഗിൾ ജഡ്ജി വിധിന്യായത്തിലും ഉത്തരവിലും നൽകാൻ നിർദ്ദേശിച്ച

11 WP(C) നമ്പർ 16592/2016
12 WA 1364/2016

നഷ്ടപരിഹാരത്തിന് പുറമേ 5 (അഞ്ച്) ലക്ഷം രൂപയുടെ മാതൃകാപരമായ ചെലവ് അടക്കം അപ്പീൽ തള്ളി. സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അവകാശവാദം അപ്പീൽവാദിയും അതിന്റെ ഉദ്യോഗസ്ഥരും കൈകാര്യം ചെയ്ത രീതിയിൽ അത്ഭുതം പ്രകടിപ്പിച്ച ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച്, ഒരു മാസത്തിനുള്ളിൽ അപ്പീൽവാദിയുടെ ഏതെങ്കിലും ശാഖകളിൽ സബ് സ്റ്റാഫ് വിഭാഗത്തിൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ നിയമിക്കാൻ നിർദ്ദേശിച്ചു.

പി. ഡിവിഷൻ ബെഞ്ചിന്റെ മേൽപ്പറഞ്ഞ നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ കാരണങ്ങൾ 17, 18 ഖണ്ഡികകളിൽ താഴെപ്പറയുന്ന രീതിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അവ ഇപ്രകാരം തുടരുന്നു:

> "17. അപ്പീൽവാദി-ബാങ്കിന്റെ അഭിജ്ഞനായ മുതിർന്ന അഭിഭാഷകൻ ഈ കോടതിക്ക് മുന്നിൽ വച്ച വിധിന്യായങ്ങളൊന്നും അഭിജ്ഞനായ സിംഗിൾ ജഡ്ജിയുടെ വിധിയിൽ ഇടപെടുന്നതിന് ശിപാർശ ചെയ്യുന്നുവെന്ന് ഈ കോടതി കരുതുന്നില്ല. സിംഗിൾ ജഡ്ജി ശ്രദ്ധിച്ചത് പോലെ എം. മഹേഷ് കുമാറും പ്രിയ ജയരാജനും അപ്പീൽവാദിയായ അതേ ബാങ്കിന്റെ അതേ പദ്ധതി പ്രകാരം വിഷയം പരിഹരിച്ചു. എം. മഹേഷ് കുമാറിൽ കുടുംബ പെൻഷൻ നൽകുന്നതും അന്തിമ ആനുകൂല്യങ്ങൾ നൽകുന്നതും സമാശ്വാസ നിയമനം നൽകുന്നതിന് പകരമായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന് വ്യക്തമായി വിധിച്ചിരുന്നു. 2015-ൽ അതേ അപ്പീൽവാദിയുടെ കാര്യത്തിൽ, ബഹുമാനപ്പെട്ട സിംഗിൾ ജഡ്ജി ശരിയായി കണ്ടെത്തിയതുപോലെ, ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീം കോടതിയുടെ വിധി ഇതിനകം 15.05.2015 ന് നൽകിയപ്പോൾ 08.09.2015 ലെ ബഹുമാനപ്പെട്ട സുപ്രീം കോടതിയുടെ തീരുമാനത്തിന് വിരുദ്ധമായി ലക്ഷ്യരേഖ പി 8 വഴി ഒരു ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചത് ബാങ്കിന്റെ ഭാഗത്തുനിന്ന് ധിക്കാരപരമായ കാര്യമായിരുന്നു.
>
> 18. സ്വന്തം കേസിൽ തീരുമാനത്തിന് വിരുദ്ധമായി ബാങ്ക് ഒരു ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുക മാത്രമല്ല, റിട്ട് ഹർജി തള്ളിക്കൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവിൽ നിന്ന് അപ്പീൽ ഫയൽ ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബത്തെ പദ്ധതിയുടെ വ്യവസ്ഥകൾക്ക് വിരുദ്ധമായി ദുരിതപൂർണമായ അവസ്ഥയിൽ നിർത്തിയതിന് മാതൃകാപരമായ ചെലവായി സിംഗിൾ ജഡ്ജി 5 ലക്ഷം അനുവദിച്ചതായി ഈ കോടതി ശ്രദ്ധിക്കുന്നു. മുമ്പത്തെ റിട്ട് ഹർജിയിൽ പരിഗണിക്കാൻ നിർദ്ദേശിച്ച പ്രായ ഇളവ് ബാങ്ക് തള്ളിക്കളഞ്ഞുവെന്ന വസ്തുതയും ഈ കോടതി ശ്രദ്ധിക്കുന്നു. സാഹചര്യങ്ങൾ മൊത്തത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ, പ്രത്യേകിച്ച് മകൻ പരമാവധി പ്രായം എട്ട് മാസം മാത്രം കവിഞ്ഞപ്പോൾ, പ്രസക്തവും ഏകവുമായ പരിഗണന

> അതാവേണ്ടിയിരുന്നു. കുടുംബ പെൻഷൻ കൈപ്പറ്റുന്നത്, പ്രസക്തമായ പരിഗണനയല്ലെന്ന് കണ്ടെത്തിയതും നിയമനം നിരസിക്കാനുള്ള കാരണമായി കണക്കാക്കപ്പെട്ടു. മുഴുവൻ പദ്ധതിയും, പ്രത്യേകിച്ച് ഒരു ആശ്രിതനെ നിയമിക്കാൻ പ്രാപ്തമാക്കുന്ന പ്രത്യേക വ്യവസ്ഥകൾ നോക്കുമ്പോൾ, കുടുംബ പെൻഷൻ, വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യം ആയ 3.09 ലക്ഷം എന്നിവ കാരണം നിലവിലെ ക്ലെയിം നിരസിക്കുന്നത് പദ്ധതിയുടെ സത്തയ്ക്കും സാരാംശത്തിനും വിരുദ്ധമാണെന്ന് കണ്ടെത്താൻ ഈ കോടതിയെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നുവെന്ന് ആവർത്തിക്കുന്നു."

കൃ. അതിനാൽ, കാനറ ബാങ്ക് മേൽപ്പറഞ്ഞ വിധിന്യായത്തിനും ഉത്തരവിനുമെതിരെ അപ്പീൽ നൽകുന്നു.

കക്ഷികളുടെ വാദങ്ങൾ

3. അപ്പീൽവാദിയുടെ അഭിജ്ഞനായ അഭിഭാഷകൻ പറയുന്നതനുസരിച്ച്:

എ. ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) വിധിയുടെ 19-ാം ഖണ്ഡികയിൽ സിംഗിൾ ജഡ്ജിയും ഡിവിഷൻ ബെഞ്ചും ആശ്രയിച്ചത് തെറ്റായ സാഹചര്യത്തിലായിരുന്നു. *ഒന്നാമതായി*, പരിഗണനയിലുള്ള വിഷയം ആ പ്രത്യേക കേസിന്റെ വസ്തുതകളിൽ നിന്നും സാഹചര്യങ്ങളിൽ നിന്നും ഗണ്യമായി വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ *രണ്ടാമതായി*, 19-ാം ഖണ്ഡികയിലെ ഉള്ളടക്കങ്ങൾ വെറും നിരീക്ഷണങ്ങൾ മാത്രമായിരുന്നു, അല്ലാതെ ഒരു മുൻകാലവിധിപ്രമാണമല്ല. മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി നിർണ്ണയിക്കുന്നതിൽ അന്തിമ ആനുകൂല്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തണമോ എന്ന ചോദ്യം മേൽപ്പറഞ്ഞ തീരുമാനത്തിൽ ഉന്നയിക്കുകയോ പരിഹരിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ല. അല്ലാത്തപക്ഷം, ***കാനറ ബാങ്കിലെ*** (മേൽപ്പരാമർശം) തീരുമാനം കൂടുതൽ പരിഗണനയ്ക്കായി ഒരു വലിയ ബെഞ്ചിലേക്ക് റഫർ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ബി. കൂടാതെ, സിംഗിൾ ജഡ്ജിയുടെയും ഡിവിഷൻ ബെഞ്ചിന്റെയും തീരുമാനങ്ങൾ ദീർഘകാല തീരുമാനങ്ങളിൽ ഈ കോടതി സ്ഥാപിച്ച നിയമ തത്വങ്ങളുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നില്ല.

സി.സമാശ്വാസ നിയമനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളിൽ, കുടുംബത്തിന്റെ മൊത്തത്തിലുള്ള സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി വിലയിരുത്തുമ്പോൾ മരണപ്പെട്ട ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബത്തിന് നൽകുന്ന അന്തിമ ആനുകൂല്യങ്ങളും കുടുംബ പെൻഷനും കണക്കിലെടുക്കേണ്ടത് അത്യാവശ്യമാണ്.

ഡി. രണ്ട് വിഭാഗത്തിലുള്ള തസ്തികകളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിന് അനുയോജ്യനാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയാൽ അപേക്ഷകൻ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന് അർഹനാണെങ്കിൽ മാത്രമേ പ്രായപരിധിയിൽ ഇളവ് നൽകണമെന്ന ചോദ്യം ഉയരുകയുള്ളൂ. നിലവിലെ കേസിൽ, ദരിദ്ര സാഹചര്യങ്ങൾ ഇല്ലാത്തതിനാൽ ആവശ്യപ്പെട്ട നിയമനത്തിന് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് അർഹതയില്ലെന്നും അതിനാൽ പ്രായപരിധിയിൽ ഇളവ് നൽകുകയോ അയാളുടെ അനുയോജ്യത പരിശോധിക്കുകയോ ചെയ്യുക എന്ന ചോദ്യം ഉയർന്നുവന്നില്ലെന്നും കണ്ടെത്തി. അതിനാൽ, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ ക്ലെയിം അനുവദിക്കുന്നതിന് ഹൈക്കോടതി തെറ്റായ പരിശോധനകൾ പ്രയോഗിച്ചു.

4. നേരെമറിച്ച്, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അഭിഭാഷകൻ ഇങ്ങനെ വാദിച്ചു:

എ. അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജോലി നൽകുന്നതിന് മുമ്പ് അപേക്ഷകന്റെ കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി പരിഗണിക്കണമെന്ന വ്യവസ്ഥ 1993 ലെ പദ്ധതിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിൽ ഈ കോടതിയുടെ തീരുമാനത്തിന്റെ 19-ാം ഖണ്ഡിക അപ്പീൽവാദി തന്റെ പിതാവിന്റെ മരണശേഷം അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചുള്ള കോലാഹലങ്ങൾ ഉയർത്താൻ അപ്പീൽവാദിക്ക് അവസരമില്ലെന്ന വാദത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നതിനായി പരാമർശിച്ചിരുന്നു. അതിനാൽ, കുടുംബത്തിന് പെൻഷനും മറ്റ് അന്തിമ ആനുകൂല്യങ്ങളും ലഭിക്കുന്നു എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അവകാശവാദം നിരസിക്കുന്നത് ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ തീരുമാനത്തിന് വിരുദ്ധമാണ്.

ബി. അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജോലിക്ക് പ്രായപരിധിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി യോഗ്യനല്ലെന്ന അപ്പീൽവാദിയുടെ വാദം അംഗീകരിക്കാനാവില്ല. 2002 ജനുവരി 15-ലെ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പ്രാരംഭ അപേക്ഷ നിരസിച്ച 2002 ഒക്ടോബർ 30-ലെ കത്തിൽ ഒഴികെ, കത്തുകളിലും എതിർ സത്യവാങ്മൂലങ്ങളിലും അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അമിത പ്രായത്തെക്കുറിച്ച് അപ്പീൽവാദി എതിർപ്പ് ഉന്നയിച്ചിട്ടില്ല. അല്ലാത്തപക്ഷം, 2002 ഒക്ടോബർ 30-ലെ കത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന തീരുമാനം 2015 ജൂൺ 16-ലെ ഹൈക്കോടതി ഉത്തരവ് പ്രകാരം റെസ് ജൂഡീക്കേറ്റ സിദ്ധാന്തം കണക്കിലെടുത്ത് റദ്ദാക്കിയതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് അമിതപ്രായത്തിന്റെ പ്രശ്നം പിന്നീട് ഉയർത്താൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല.

സി. മാത്രമല്ല, പ്രായപരിധിയിൽ ഇളവ് നൽകാൻ അപ്പീൽവാദിക്ക് അധികാരമുണ്ടായിരുന്നു, ഇപ്പോഴത്തെ കേസിൽ അത്തരം ഇളവ് നൽകാനുള്ള അധികാരം

പരിഗണിക്കാതെ, വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങളും കുടുംബ പെൻഷനും നിയമവിരുദ്ധമായും ഏകപക്ഷീയമായും ലഭിച്ചതിനാൽ അപ്പീൽവാദി അപേക്ഷ നിരസിച്ചു.

ഡി. അതിനുപുറമെ, മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയെക്കുറിച്ച് അപ്പീൽവാദി സത്യസന്ധമായ വിലയിരുത്തൽ നടത്തിയതായി സൂചിപ്പിക്കുന്നതിന് രേഖകളിൽ ഒന്നുമില്ല. വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ നേടുന്നതിൽ യാതൊരു പ്രസക്തിയുമില്ലെന്ന് വിധിച്ച ***കാനര ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) വിധിയുടെ യുക്തിയെ വിലമതിച്ച് കൊണ്ട് തന്നെ കുടുംബത്തിന് കുടുംബ പെൻഷനും മറ്റ് അന്തിമ ആനുകൂല്യങ്ങളും ലഭിച്ചില്ല എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമാണ് കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി മികച്ചതാണെന്ന് അവർ നിഗമനത്തിലെത്തിയതെന്ന് അപ്പീൽവാദിയുടെ പ്രസ്താവനകളിൽ നിന്ന് അനുമാനിക്കാൻ കഴിയും. അവസാനമായി, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവിന്റെ മരണത്തിന് ശേഷം ഗണ്യമായ സമയം കടന്നുപോയിട്ടുണ്ടെന്നും അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ അനാവശ്യമായി ദീർഘനേരം കാത്തിരിക്കാൻ നിർബന്ധിച്ചതിനാൽ, ഇപ്പോഴത്തെ അപ്പീൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് ചെലവുകളോടെ തള്ളാൻ അർഹമാണെന്നും സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടു.

5. സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ മുൻകരുതലുകൾ ഇരു കക്ഷികളും ഈ കോടതിക്ക് മുന്നിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. മറ്റ് മുൻകാലവിധിപ്രമാണങ്ങൾക്കൊപ്പം അവയ്ക്കും ഉചിതമായ പരിഗണന ആവശ്യമാണ്, ചർച്ച പുരോഗമിക്കുമ്പോൾ അത് ചെയ്യാൻ ഈ കോടതി ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

വിഷയം

6. ഈ അപ്പീലിലെ തീരുമാനത്തിന് ഉയർന്നുവരുന്ന പ്രധാന പ്രശ്നം, അപ്പീൽവാദിയുടെ ഇൻട്രാ-കോടതി അപ്പീൽ അനുവദിക്കാത്തതിലും അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് 44 (നാൽപ്പത്തി നാല്) വയസ്സ് കഴിഞ്ഞ സമയത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിയമനത്തിനു നിർദ്ദേശിക്കുകയും സിംഗിൾ ജഡ്ജിയുടെ വിധി ശരിവെക്കുന്നതിലും ഹൈക്കോടതിയുടെ ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച് ന്യായീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല എന്നതാണ്.

7. ഈ കോടതിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽ പെടുന്ന ചില ഉപവിഷയങ്ങളും ഉണ്ട്. 1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ പ്രധാന സവിശേഷതകളും സമാശ്വാസ നിയമന മേഖലയെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന ഒന്നിലധികം ജൂഡീഷ്യൽ മുൻകാലവിധിപ്രമാണങ്ങളും ശ്രദ്ധിച്ച ശേഷം പിന്നീടുള്ള ഘട്ടത്തിൽ ഇതും പരിശോധിക്കാൻ ഈ കോടതി ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

പദ്ധതി

8. മുമ്പത്തെ എല്ലാ സർക്കുലറുകൾ, നിർദ്ദേശങ്ങൾ, മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ എന്നിവയൊക്കെ മറികടന്ന് കൊണ്ടാണ് അപ്പീൽവാദി 1993 ലെ പദ്ധതി അവതരിപ്പിച്ചത്. പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യം ഇപ്രകാരമാണ്:

> "ലക്ഷ്യങ്ങൾ: ഞങ്ങളുടെ ജീവനക്കാരുടെ ആശ്രിതർ, ജോലിക്കിടയിൽ മരിക്കുകയോ പൂർണ്ണമായും സ്ഥിരമായും വികലാംഗരാകുകയോ ചെയ്യുന്നവരെ സഹായിക്കുന്നതിനും പ്രധാന വരുമാന സ്രോതസ്സ് പെട്ടെന്നു നിലച്ചതിനാൽ ഉണ്ടാകുന്ന സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ മറികടക്കുന്നതിനുമാണ് അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ (ഇനിമുതൽ 'പദ്ധതി' എന്ന് വിളിക്കപ്പെടുന്ന) തൊഴിൽ പദ്ധതി വികസിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.
>
> ആശ്രിതരിൽ ഒരാൾക്ക് ജോലി ആവശ്യമുള്ളതും മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ സർവീസ് റെക്കോർഡ് കളങ്കമില്ലാത്തതുമായ ദരിദ്ര സാഹചര്യങ്ങളുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ 'പദ്ധതിക്ക്' കീഴിലുള്ള തൊഴിൽ പരിഗണിക്കുകയുള്ളൂ. കേവലം യോഗ്യതയിൽ തൊഴിൽ അവകാശപ്പെടാനുള്ള അവകാശമില്ല. ഈ 'പദ്ധതിക്ക്' കീഴിൽ ലഭിച്ച അപേക്ഷ നിരസിക്കാനുള്ള അവകാശം ബാങ്കിൽ നിക്ഷിപ്തമാണ്."

1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ മറ്റ് ശ്രദ്ധേയമായ സവിശേഷതകൾ ഇവയാണ്:

> "3. ജോലി ആവശ്യപ്പെടേണ്ട കാലഘട്ടം.
>
> 3.1 ജീവനക്കാരൻ മരിച്ച തീയതി മുതൽ രണ്ടര വർഷത്തിനുള്ളിൽ ജോലിക്കായി അപേക്ഷിക്കണം.
>
> 3.2 നിയമനം വാഗ്ദാനം ചെയ്യപ്പെട്ട മരണപ്പെട്ട ജീവനക്കാരന്റെ ആശ്രിതന് പ്രായപൂർത്തി ആകാത്തതാണെങ്കിൽ, പ്രായപൂർത്തിയാകാത്തയാൾക്ക് പ്രായപൂർത്തി ആകുന്നതുവരെ ബാങ്കിന് ആ വാഗ്ദാനം നിലനിറുത്താം. എന്നാൽ മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബം ബാങ്കിനോട് ഒരു അഭ്യർത്ഥന നടത്തുകയും അത് പരിഗണനയുടെ സമയത്ത് നിലവിലുള്ള ചട്ടങ്ങൾക്ക് വിധേയമായി പരിഗണിക്കുകയും ചെയ്യാവുന്നതാണ്.
>
> 5. പ്രായത്തിന്റെ ചട്ടങ്ങൾ:
>
> എ. വിധവ/വിഭാര്യന്റെ കാര്യത്തിൽ
>
> കുറഞ്ഞത്-18 വയസ്സ്.

പരമാവധി-പ്രത്യേക ഉയർന്ന പ്രായപരിധിയില്ല, പക്ഷേ വിരമിക്കൽ പ്രായത്തിൽ താഴെയായിരിക്കും.

ബി. മറ്റുള്ളവരുടെ കാര്യത്തിൽ

കുറഞ്ഞത് - 18 വർഷം.

പരമാവധി - ക്ലറിക്കൽ തസ്തികയ്ക്കും സബ് സ്റ്റാഫ് വിഭാഗത്തിനും പരമാവധി 26 വർഷം.

എസ്.സി./എസ്.ടി/ഇഎക്സ്എസ്എം/പിഎച്ച് ഉദ്യോഗാർത്ഥികളുടെ കാര്യത്തിൽ ചട്ടങ്ങൾ അനുസരിച്ച് ഉയർന്ന പ്രായപരിധിയിൽ ഇളവ് ലഭിക്കും:

എസ്.സി./എസ്.ടി - 5 വർഷം

ഇ.എക്സ്.എസ്.എം -3 വർഷത്തെ സേവനം + സായുധ സേനയിലെ സേവനം.

പിഎച്ച് - 10 വർഷം.

5.1 മരിച്ച ജീവനക്കാരനെ ആശ്രയിക്കുന്ന നിർദ്ദിഷ്ട പ്രായപരിധിക്കുള്ളിൽ ആരും ജോലിക്കായി ലഭ്യമല്ലെങ്കിൽ, ബാങ്കിന് അതിന്റെ വിവേചനാധികാരത്തിൽ ഉയർന്ന പ്രായപരിധിയിൽ പരമാവധി 5 വർഷം വരെ ഇളവ് നൽകാം. എസ്.സി /എസ്.ടി വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട ആശ്രിതരുടെ കാര്യത്തിൽ, ഉയർന്ന പ്രായപരിധിക്ക് എസ്.സി/എസ്.ടി-ക്കാർക്ക് നിലവിലുള്ള ഇളവ് ബാധകമായിരിക്കും, എന്നാൽ ഏത് സാഹചര്യത്തിലും ഇത് പത്ത് വർഷത്തിൽ കവിയാൻ പാടില്ല, അതായത് നിർദ്ദിഷ്ട പ്രായപരിധിക്കുള്ളിൽ മറ്റ് ആശ്രിതർ ലഭ്യമല്ലെങ്കിൽ, എസ്.സി/എസ്.ടി ഉദ്യോഗാർത്ഥിക്ക് 5 വർഷവും വിവേചനാധികാരത്തിന് കീഴിൽ മറ്റൊരു 5 വർഷവും."

9. അപേക്ഷകൾ നൽകുന്നതിനുള്ള നടപടിക്രമം 11-ാം ഖണ്ഡികയിൽ 'I' മുതൽ 'III' വരെയുള്ള അനുബന്ധങ്ങളിൽ നൽകിയിരിക്കുന്ന ഫോർമാറ്റുകളിൽ അപേക്ഷകൾ നൽകണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുന്നു, അതേസമയം '12' ഖണ്ഡിക തൊഴിൽ വാഗ്ദാനം ഒരു വ്യക്തിക്ക് മാത്രമായി പരിമിതപ്പെടുത്തുമെന്ന് നിർദ്ദേശിച്ചു.

സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന്റെ വിഷയത്തിലുള്ള ജൂഡീഷ്യൽ മുൻകാലവിധിപ്രമാണങ്ങൾ

10. കുടുംബത്തെ പൂർണ്ണമായും ദാരിദ്ര്യത്തിലാക്കുന്ന തരത്തിൽ സേവനത്തിലിരിക്കെ മരിച്ചതോ കൂടുതൽ ജോലി ചെയ്യാൻ വൈദ്യശാസ്ത്രപരമായി അയോഗ്യനാക്കപ്പെട്ടതോ ആയ ഒരു ജീവനക്കാരന്റെ ആശ്രിത കുടുംബാംഗത്തെ നിയമിക്കാനുള്ള നയത്തിന്റെ ഉത്ഭവം വളരെ വിദൂരമായതല്ല. നിയമ റിപ്പോർട്ടുകൾ അനുസരിച്ച്, ഈ നയം കഴിഞ്ഞ നൂറ്റാണ്ടിന്റെ എഴുപതുകളിൽ ഉത്ഭവിച്ചതായി തോന്നുന്നു, തുടർന്നുള്ള ദശകങ്ങളിൽ ഈ കോടതി സമാശ്വാസ നിയമനം നൽകുന്നതിന് കാലാകാലങ്ങളിൽ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകി. അത്തരം നിയമനത്തിന്റെ യുക്തി ***ഹരിയാന സംസ്ഥാന വൈദ്യുതി ബോർഡ് v ഹക്കിം സിംഗ്***[13] കേസിൽ ഇനിപ്പറയുന്ന വാക്കുകളിൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്:

> "8. പൊതുസേവനത്തിലേക്കുള്ള നിയമനങ്ങളുടെ ചട്ടം അവ യോഗ്യതയുടെയും തുറന്ന ക്ഷണത്തിലൂടെയും ആയിരിക്കണം എന്നതാണ്. ഒരാൾക്ക് ഒരു പൊതു ജോലിയിൽ പ്രവേശിക്കാൻ കഴിയുന്ന സാധാരണ പാതയാണിത്. എന്നിരുന്നാലും, ഓരോ ചട്ടത്തിനും ഒഴിവാക്കലുകൾ ഉണ്ടാകാമെന്നതിനാൽ, ചില ആകസ്മികതകൾ നേരിടാൻ വികസിപ്പിച്ചെടുത്ത ഈ ചട്ടത്തിന് ചില ഒഴിവാക്കലുകളും ഉണ്ട്. അത്തരമൊരു അപവാദം അനുസരിച്ച്, മരിച്ച ഒരു ജീവനക്കാരന്റെ ആശ്രിതരിൽ ഒരാളെ ഒരു ഒഴിവിലേക്ക് ഉൾപ്പെടുത്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബത്തിന് ആശ്വാസം നൽകുന്നു. ഏക വരുമാനക്കാരൻറെ അകാല മരണം മൂലം പെട്ടെന്നു ദാരിദ്ര്യത്തിൽ മുങ്ങിയ കുടുംബത്തിന് സഹായം നൽകുക എന്നതാണ് ലക്ഷ്യം. അത്തരം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്ന ആശ്വാസം നൽകുകയെന്ന ലക്ഷ്യം പൊതു തൊഴിലിലേക്ക് ഒരു ബദൽ നിയമന രീതി തുറക്കുന്നതായി കണക്കാക്കരുതെന്ന് ഈ കോടതി വീണ്ടും വീണ്ടും നിരീക്ഷിച്ചു."

11. അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമനത്തിന്റെ രൂപരേഖയെക്കുറിച്ചുള്ള ഈ കോടതിയുടെ തീരുമാനങ്ങൾ അസംഖ്യമാണ്, മുൻകാലവിധിപ്രമാണങ്ങളിലൂടെ നിയമചട്ടത്തിലേക്ക് നിശ്ചിതമായ ചില സുസ്ഥിരമായ തത്വങ്ങൾ പരിഗണിക്കുന്നത് ഉചിതമായിരിക്കും. അവ (തുടർച്ചയായ ക്രമത്തിലല്ല, മറിച്ച് സന്ദർഭോചിതമായ ക്രമത്തിലാണ്):

> എ) മാനുഷിക അടിസ്ഥാനത്തിൽ വാദിക്കുന്ന അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമനം, പൊതു തൊഴിലിന്റെ കാര്യത്തിൽ സമത്വത്തിന്റെ നിയമത്തിന് ഒരു അപവാദമാണ് [***ജനറൽ മാനേജർ, സ്റ്റേറ്റ് ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ v അഞ്ജു ജെയിൻ***[14] കാണുക].

13 (1997) 8 എസ്.സി.സി. 85
14 (2008) 8 എസ്.സി.സി. 475

ബി) നിയമങ്ങളുടെയും നിർദ്ദേശങ്ങളുടെയും അഭാവത്തിൽ സമാശ്വാസ നിയമനം നടത്താൻ കഴിയില്ല [***ഹരിയാന സംസ്ഥാന വൈദ്യുതി ബോർഡ് v കൃഷ്ണ ദേവി***[15] കാണുക].

സി) സമാശ്വാസ നിയമനം സാധാരണയായി പൊതുവായ ചട്ടത്തിന് അപവാദങ്ങളായി രൂപപ്പെടുത്തിയ രണ്ട് ആകസ്മികതകളിലാണ് വാദാനം ചെയ്യുന്നത്. അതായത്, ഒരു കുടുംബത്തിൽ സംഭവിക്കുന്ന പെട്ടെന്നുള്ള പ്രതിസന്ധി നേരിടാൻ ഒന്നുകിൽ മരണമോ അല്ലെങ്കിൽ സേവനത്തിലായിരിക്കുമ്പോൾ അന്നദാതാവിന്റെ മെഡിക്കൽ അസാധുതയോ [***വി. ശിവമൂർത്തി v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ***[16] കാണുക].

ഡി) മരിച്ച ഒരാളുടെ കുടുംബാംഗങ്ങളെയോ കഴിവില്ലാത്ത ഒരു ജീവനക്കാരനെയോ പെട്ടെന്നുള്ള സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയെ മറികടക്കാൻ പ്രാപ്തരാക്കുകയെന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടെയാണ് ഒരു തൊഴിലുടമ സമാശ്വാസ തൊഴിൽ നൽകുകയെന്ന മുഴുവൻ ലക്ഷ്യവും എന്നതിനാൽ , ദുരിതത്തിലായ കുടുംബത്തെ വീണ്ടെടുക്കാൻ അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉടൻ നിയമനങ്ങൾ നടത്തണം [***സുഷമ ഗോസെയ്ൻ v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ***[17] കാണുക].

ഇ) സമാശ്വാസ നിയമനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചട്ടങ്ങൾ ആയാസരഹിതമായ പ്രവേശനം അനുവദിക്കുന്നതിനാൽ, അതിന് കർശനമായ വ്യാഖ്യാനം നൽകേണ്ടതുണ്ട് [***ഉത്തരാഞ്ചൽ ജൽ സൻസ്ഥാൻ v. ലക്ഷ്മി ദേവി***[18] കാണുക].

എഫ്) സമാശ്വാസ നിയമനം ഒരു ആനുകൂല്യമാണ്, അവകാശമല്ല, ചട്ടങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ എല്ലാ ഉദ്യോഗാർത്ഥികളും തൃപ്തിപ്പെടുത്തണം [***സെയിൽ v. മധുസൂദൻ ദാസ്***[19] കാണുക].

ജി) അനന്തരാവകാശം വഴി ആർക്കും അനുകമ്പയോടെയുള്ള നിയമനം അവകാശപ്പെടാൻ കഴിയില്ല [***ഛത്തീസ്ഗഢ് സംസ്ഥാനം v. ധീർജോ കുമാർ സെംഗാർ***[20] കാണുക].

എച്ച്) വംശാവലിയെ മാത്രം അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള നിയമനം നമ്മുടെ ഭരണഘടനാ പദ്ധതിക്ക് വിരുദ്ധമാണ്, ഒരു അപവാദമായതിനാൽ, പദ്ധതി കർശനമായി

15 (2002) 10 എസ്.സി.സി. 246
16 (2008) 13 എസ്.സി.സി. 730
17 (1989) 4 എസ്.സി.സി. 468
18 (2009) 11 എസ്.സി.സി. 453
19 (2008) 15 എസ്.സി.സി. 560
20 (2009) 13 എസ്.സി.സി. 600

വ്യാഖ്യാനിക്കുകയും അത് നേടാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തിൽ മാത്രം പരിമിതപ്പെടുത്തുകയും വേണം (***ഭവാനി പ്രസാദ് ശൊങ്കർ v. യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ***([21]) കാണുക).

ഐ) ബന്ധപ്പെട്ട ജീവനക്കാരന്റെ (കുടുംബത്തിന്റെ ഏക വരുമാനക്കാരൻ) മരണം/മെഡിക്കൽ കഴിവില്ലായ്മ സംഭവിച്ചാൽ ആർക്കും സമാശ്വാസ നിയമനം, അത് ഒരു നിക്ഷിപ്ത അവകാശമാണെന്നപോലെ, ക്ലെയിം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല. മരണപ്പെട്ടയാളുടെ കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി പരിഗണിക്കാതെ ഏത് നിയമനവും നിയമപരമായി അനുവദനീയമല്ല [***യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ v അമൃത സിൻഹ***([22]) കാണുക].

ജെ) സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അപേക്ഷ മരണം/അംഗവൈകല്യം എന്നിവയ്ക്ക് തൊട്ടുപിന്നാലെ നൽകണം, ഏത് സാഹചര്യത്തിലും ന്യായമായ കാലയളവിനുള്ളിൽ അല്ലെങ്കിൽ മരിച്ചയാളുടെ/അംഗവൈകല്യമുള്ള ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബത്തിന് അടിയന്തിര സാമ്പത്തിക സഹായം ആവശ്യമില്ലെന്ന് അനുമാനിക്കാം. അത്തരം നിയമനം ഒരു നിക്ഷിപ്ത അവകാശമല്ലാത്തതിനാൽ, അപേക്ഷിക്കാനുള്ള അവകാശം ഭാവിയിൽ എപ്പോൾ വേണമെങ്കിലും പ്രയോഗിക്കാൻ കഴിയില്ല, പ്രതിസന്ധി അവസാനിച്ചതിനുശേഷവും കാലതാമസം നേരിടുമ്പോഴും അത് വാദാനം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല [***ഈസ്റ്റേൺ കോൾഫീൽഡ്സ് ക്ലിപ്തം v. അനിൽ ബദ്യാക്കർ***([23]) കാണുക].

കെ) മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബത്തിലെ ഒരു അംഗത്തിന് മരിച്ചയാൾ വഹിച്ച തസ്തികയല്ലാതെ ഒരു തസ്തിക നൽകുകയല്ല സമാശ്വാസ തൊഴിലിന്റെ ലക്ഷ്യം. മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി പരിഗണിക്കാതെ സമാശ്വാസ ജോലി വാദാനം ചെയ്യുന്നതും ക്ലാസ് III, ക്ലാസ് IV എന്നിവയ്ക്ക് മുകളിലുള്ള തസ്തികകളിൽ സമാശ്വാസ നിയമനങ്ങൾ നടത്തുന്നത് നിയമപരമായി അനുവദനീയമല്ല [***ഉമേഷ് കുമാർ നാഗ്പാൽ v. ഹരിയാന സംസ്ഥാനം***([24]) കാണുക].

എൽ) മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ ആശ്രിതരുടെ ദാരിദ്ര്യം സമാശ്വാസ നിയമന പദ്ധതിക്ക് കീഴിൽ കേസ് കൊണ്ടുവരുന്നതിനുള്ള ആദ്യ മുൻവ്യവസ്ഥയാണ്. ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ ഘടകവും സാമ്പത്തിക ദാരിദ്ര്യത്തിൽ നിന്ന് ആശ്വാസം നൽകുന്നതിനുള്ള അടിയന്തിര സഹായം നൽകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയും സമാശ്വാസ നിയമനത്തിൽ നിന്ന് എടുത്തുകളയുകയാണെങ്കിൽ, അത് സേവനത്തിലിരിക്കെ മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ ആശ്രിതർക്ക് അനുകൂലമായ ഒരു സംവരണമായി മാറും, ഇത് ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം

21 (2011) 4 എസ്.സി.സി. 209
22 (2021) 20 എസ്.സി.സി. 695
23 (2009) 13 എസ്.സി.സി. 112
24 (1994) 4 എസ്.സി.സി. 138

14, 16 പ്രകാരം ഉറപ്പുനൽകുന്ന സമത്വത്തിന്റെ ആദർശവുമായി നേരിട്ട് വൈരുദ്ധ്യമുണ്ടാക്കും [***യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ v. ബി. കിഷോർ***(25) കാണുക].

എം) സമാശ്വാസ നിയമനം എന്നതിന്റെ ആശയം അനന്തമായ അനുകമ്പ നൽകുകയല്ല [***ഐ.ജി. (കർമിക്) v. പ്രഹ്ലാദ് മണി ത്രിപാഠി***(26) കാണുക].

എൻ) കുടുംബാംഗങ്ങൾ സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ നേരിടുന്നുണ്ടെന്നും അത്തരം ദുരിതങ്ങൾ മറികടക്കാൻ അനുകമ്പയോടെ ഒരു നിയമനം അവരെ സഹായിക്കുമെന്നുമുള്ള സംതൃപ്തി പര്യാപ്തമല്ല; ആശ്രിതർ അത്തരം നിയമനത്തിനുള്ള യോഗ്യതാ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിക്കണം [***ഗുജറാത്ത് സംസ്ഥാനം v. അരവിന്ദ് കുമാർ ടി. തിവാരി***(27) കാണുക].

ഒ) ചില നിർദ്ദിഷ്ട വ്യവസ്ഥകൾ ഇല്ലെങ്കിൽ, അപേക്ഷകൻ നിരവധി വർഷങ്ങൾക്ക് ശേഷം പ്രായപൂർത്തി ആകുന്നതുവരെ ഒരു ഒഴിവ് സംവരണം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല [***സഞ്ജയ് കുമാർ v. ബീഹാർ സംസ്ഥാനം***(28) കാണുക].

പി) കുടുംബ പെൻഷൻ അനുവദിക്കുകയോ അന്തിമ ആനുകൂല്യങ്ങൾ നൽകുകയോ ചെയ്യുന്നത് തൊഴിൽ സഹായം നൽകുന്നതിന് പകരമായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയില്ല. കൂടാതെ, അപൂർവ സന്ദർഭങ്ങളിൽ മാത്രമാണ്, അതും സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനായി പദ്ധതി നൽകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, മരണത്തിലോ/ കഴിവില്ലായ്മയിലോ ആയ തീയതിയിൽ പ്രായപൂർത്തിയാകാത്ത ഒരു ആശ്രിതനെ പ്രായപൂർത്തി നേടുമ്പോൾ നിയമനത്തിനായി പരിഗണിക്കാം [***കാനറ ബാങ്ക്***(മേൽപ്പരാമർശം) കാണുക].

ക്യൂ) ജീവനക്കാരന്റെ മരണത്തിന്/കഴിവില്ലായ്മയ്ക്ക് നിരവധി വർഷങ്ങൾക്ക് ശേഷം അല്ലെങ്കിൽ മരിച്ച/കഴിവില്ലാത്ത ജീവനക്കാരന്റെ ആശ്രിതർക്ക് ലഭ്യമായ സാമ്പത്തിക വിഭവങ്ങൾ ഉചിതമായി പരിഗണിക്കാതെ അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമനം നടത്തുന്നത് ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 14,16 എന്നിവയുമായി നേരിട്ട് വൈരുദ്ധ്യമായിരിക്കും [***നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ടെക്നോളജി v. നീരജ് കുമാർ സിംഗ്***(29) കാണുക].

---

25 (2011) 13 എസ്.സി.സി. 131
26 (2007) 6 എസ്.സി.സി. 162
27 (2012) 9 എസ്.സി.സി. 545
28 (2000) 7 എസ്.സി.സി. 192
29 (2007) 2 എസ്.സി.സി. 481

ആർ) ലാഭകരമായി ജോലി ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ ആശ്രിതരെ പരിഗണിക്കാൻ കഴിയില്ല [*ഹരിയാന പബ്ലിക് സർവീസ് കമ്മീഷൻ v. ഹരീന്ദർ സിംഗ്*[30]) കാണുക].

എസ്) മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ അനന്തരാവകാശികൾക്ക് ലഭിക്കുന്ന വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ മരണപ്പെട്ടയാളുടെ കുടുംബം ദാരിദ്ര്യത്തിലാണോ എന്ന് നിർണ്ണയിക്കാൻ കണക്കിലെടുക്കണം. ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ മാനദണ്ഡം "വളരെ സമ്പന്നമല്ല" എന്നതിലേക്ക് ദുർബലപ്പെടുത്താൻ കോടതിക്ക് കഴിയില്ല. [*ജനറൽ മാനേജർ (ഡി, പിബി) v. കുന്തി തിവാരി*[31]) കാണുക].

ടി) ദുരിതത്തിലോ ദാരിദ്ര്യത്തിലോ ആണെന്ന് ആരോപിക്കപ്പെടുന്ന മരണപ്പെട്ട ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി വിലയിരുത്തേണ്ടതുണ്ട് അല്ലെങ്കിൽ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യം പരാജയപ്പെടും, കാരണം അത്തരമൊരു സാഹചര്യത്തിൽ, ജീവനക്കാരുടെ ആശ്രിതരിൽ ആരെങ്കിലും പൊതു തൊഴിൽ പാരമ്പര്യമായി ലഭിക്കുന്നതുപോലെ തൊഴിൽ അവകാശപ്പെടും. [*യൂണിയൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ v. ശശാങ്ക് ഗോസ്വാമി*[32]), *യൂണിയൻ ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ v. എം. ടി. ലത്തീഷ്*[33]), *നാഷണൽ ഹൈഡ്രോ ഇലക്ട്രിക് പവർ കോർപ്പറേഷൻ v. നാങ്ക് ചന്ദ്*[34]), *പഞ്ചാബ് നാഷണൽ ബാങ്ക് v. അശ്വിനി കുമാർ തനേജ*[35]) എന്നിവ കാണുക].

യു) വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ, നിക്ഷേപങ്ങൾ, കുടുംബ പെൻഷൻ ഉൾപ്പെടെയുള്ള പ്രതിമാസ കുടുംബ വരുമാനം, മറ്റ് സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്നുള്ള കുടുംബ വരുമാനം അതായത് കാർഷിക ഭൂമി എന്നിവ കുടുംബം ദാരിദ്ര്യത്തിലാണ് ജീവിക്കുന്നതെന്ന് തീരുമാനിക്കാൻ ശരിയായ രീതിയിൽ പരിഗണിച്ചിരുന്നു. [*സോംവീർ സിംഗ്*(മേൽപ്പരാമർശം) കാണുക].

വി) പ്രതിമാസ ശമ്പളം ഉറപ്പുനൽകുന്ന കുടുംബാനുകൂല്യ പദ്ധതിക്ക് കീഴിൽ മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ വിധവയ്ക്ക് ലഭിക്കുന്ന ആനുകൂല്യങ്ങൾ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന് തടസ്സമാകില്ല. കുടുംബാനുകൂല്യ പദ്ധതിയെ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന്റെ ആനുകൂല്യങ്ങളുമായി താരതമ്യം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല. [*ബൽബീർ കൗർ v. സെയിൽ*[36]) കാണുക]

30 (1998) 5 എസ്.സി.സി. 452
31 (2004) 7 എസ്.സി.സി. 271
32 (2012) 11 എസ്.സി.സി. 307
33 (2006) 7 എസ്.സി.സി. 350
34 (2004) 12 എസ്.സി.സി. 487
35 (2004) 7 എസ്.സി.സി. 265
36 (2000) 6 എസ്.സി.സി 493

ഡബ്ല്യു) ഒരു വരുമാന സ്ലാബ് നിശ്ചയിക്കുന്നത്, വാസ്തവത്തിൽ, ഏകപക്ഷീയതയുടെ ഘടകത്തെ നേർപ്പിക്കുന്ന ഒരു അളവുകോലാണ്. ഒരു തീരുമാനം എടുക്കുമ്പോൾ ഓരോ കേസിന്റെയും വസ്തുതകൾ മനസ്സിൽ വയ്ക്കേണ്ടതുണ്ട് എന്നതിൽ സംശയമില്ലെങ്കിലും, ഒരു വരുമാന സ്ലാബ് നിശ്ചയിക്കുന്നത് തീരുമാനമെടുക്കുന്ന പ്രക്രിയയിൽ വസ്തുനിഷ്ഠതയും ഐക്യവും കൊണ്ടുവരുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യത്തെ സഹായിക്കുന്നു. (***ഹിമാചൽ പ്രദേശ് സംസ്ഥാനം v ശശി കുമാർ***(37) കാണുക.

എക്സ്) സഹാനുഭൂതിയുള്ള പരിഗണനയിലൂടെ കോടതികൾക്ക് ഔദാര്യം നൽകാൻ കഴിയില്ല [***ലൈഫ് ഇൻഷുറൻസ് കോർപ്പറേഷൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ v. ആശ രാമചന്ദ്ര അംബേക്കർ***(38) കാണുക].

വൈ) നിയമപരമായ ചട്ടങ്ങൾ/നിർദ്ദേശങ്ങൾ അവഗണിച്ച് സമാശ്വാസ നിയമനം അനുവദിക്കാൻ കോടതികൾക്ക് കഴിയില്ല. ഉദ്യോഗാർത്ഥിയുടെ ബുദ്ധിമുട്ട് അത്തരം നിയന്ത്രണങ്ങളുടെ/നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ പരിധിക്ക് പുറത്ത് നിയമനത്തിന് അർഹത നൽകുന്നില്ല [***എസ്ബിഐ v. ജസ്പാൽ കൗർ***(39) കാണുക].

സെഡ്) ഒരു തൊഴിലുടമയെ അതിന്റെ നയത്തിന് വിരുദ്ധമായി അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമനം നടത്താൻ നിർബന്ധിക്കാൻ കഴിയില്ല [***കേന്ദ്രീയ വിദ്യാലയ സംഗാട്ടൻ v. ധർമേന്ദ്ര ശർമ്മ*** (40) കാണുക].

മുകളിൽ പരാമർശിച്ച എല്ലാ തീരുമാനങ്ങളും രണ്ട് ജഡ്ജിമാരുടെ സംയോജിത ബെഞ്ചുകളാണെന്നത് ഇവിടെ പരാമർശിക്കേണ്ടതാണ്.

അനിർവചനീയ മേഖല

12. ഈ കോടതിയുടെ തീരുമാനത്തിനായി ഉയർന്നുവരുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ തീരുമാനിക്കാൻ മുന്നോട്ട് പോകുന്നതിനുമുമ്പ്, കുറച്ച് വർഷങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് അനിർവചനീയമായതും ഇപ്പോഴും അപ്രകാരം നിലനിൽക്കുന്നതുമായ ഒരു മേഖലയെക്കുറിച്ച് നമുക്ക് ഹ്രസ്വമായി പരാമർശിക്കാം. സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുന്നതിന് ഏത് ചട്ടം/നയം/പദ്ധതി, അതായത്, മരണത്തീയതിയിലോ അപേക്ഷ പരിഗണിച്ച തീയതിയിലോ നിലവിലുള്ള ചട്ടം/നയം/പദ്ധതി

37 (2019) 3 എസ്.സി.സി. 653
38 (1994) 2 എസ്.സി.സി. 718
39 (2007) 9 എസ്.സി.സി. 571
40 (2007) 8 എസ്.സി.സി. 148

ബാധകമാകുമെന്നതാണ് ചോദ്യം. ഈ കോടതിയുടെ സംയോജിത ബെഞ്ചുകൾ വ്യത്യസ്ത കാഴ്ചപ്പാടുകൾ കൈക്കൊണ്ടിട്ടുണ്ട്, അത്തരം ചില തീരുമാനങ്ങൾ ചുവടെ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്:

എ) ***അഭിഷേക് കുമാർ v. ഹരിയാന സംസ്ഥാനം***[41]-ൽ, 2003-ലെ ചട്ടങ്ങൾ നിലവിലില്ലാത്ത ഒരു ഘട്ടത്തിൽ അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അപ്പീൽവാദി നിയമനം തേടിയതിനാൽ, 2001-ൽ നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന നിയമങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കേസ് പരിഗണിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്ന് വിധിച്ചു.

ബി) ***കാനറ ബാങ്കിലും*** (മേൽപ്പരാമർശം), ഒരു പ്രത്യേക വർഷത്തെ പദ്ധതി പ്രകാരം സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അവകാശം ക്ലെയിം ചെയ്തതിനുശേഷം പ്രാബല്യത്തിൽ വന്ന തുടർന്നുള്ള പദ്ധതിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തീരുമാനിക്കാൻ കഴിയില്ലെന്ന് വിധിച്ചു.

സി) എന്നിരുന്നാലും, ***എസ്ബിഐ v. രാജ് കുമാർ***[42], ***എംജിബി ഗ്രാമീൺ ബാങ്ക് v. ചക്രവർത്തി സിംഗ്***[43] എന്നിവയിൽ പ്രകടിപ്പിച്ച കാഴ്ചപ്പാട്, മുൻ പദ്ധതിക്ക് കീഴിൽ വിഷയം പരിഗണിക്കാൻ നിക്ഷിപ്ത അവകാശമില്ലെന്നും അപേക്ഷകൾ പരിഗണനയ്ക്ക് വരുമ്പോൾ പ്രാബല്യത്തിലുണ്ടായിരുന്നതായിരിക്കും നിയന്ത്രിക്കുന്ന പദ്ധതിയെന്നും ആണ്.

13. ***രാജ് കുമാർ*** (മേൽപ്പരാമർശം), ***ചക്രവർത്തി സിംഗ്*** (മേൽപ്പരാമർശം) എന്നീ കേസുകളിൽ ***അഭിഷേക് കുമാർ*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസ് ശ്രദ്ധിക്കാൻ അവസരം ലഭിച്ചില്ല. എന്നിരുന്നാലും, ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) ***രാജ് കുമാർ*** (മേൽപ്പരാമർശം), ***ചക്രവർത്തി സിംഗ്*** (മേൽപ്പരാമർശം) എന്നിവയെ ശ്രദ്ധിച്ചുവെങ്കിലും പൊരുത്തക്കേടുകൾ സൃഷ്ടിച്ചു. ***ജസ്പാൽ കൗറിലെ*** (മേൽപ്പരാമർശം) തീരുമാനത്തെ ***കാനറ ബാങ്കിലെ*** (മേൽപ്പരാമർശം) സംയോജിത ബെഞ്ച് ആശ്രയിച്ചു:

"17. ... സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനായി പരിഗണിക്കേണ്ട വ്യവഹാരകാരണം 8-5-1993-ലെ സർക്കുലർ നമ്പർ 154 പ്രാബല്യത്തിൽ ഉണ്ടായപ്പോൾ ഉത്ഭവിച്ചു. അതിനാൽ, *ജസ്പാൽ കൗർ* കേസിൽ പരാമർശിച്ച വിധിന്യായം പ്രകാരം, സൗജന്യ തുക നൽകുന്ന 2005 ലെ പദ്ധതി പ്രകാരം ക്ലെയിം തീരുമാനിക്കാൻ കഴിയില്ല. 14-2-2005 ലെ സർക്കുലർ ഭരണപരമോ നിർവാഹകമോ ആയ ഉത്തരവോ ആയതിനാൽ 1993 ലെ സർക്കുലർ അനുസരിച്ച് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷികൾക്ക് ലഭിച്ച അവകാശം എടുത്തുകളയുന്ന തരത്തിൽ മുൻകാല പ്രാബല്യം ഉണ്ടാകാൻ കഴിയില്ല..."

41 (2006) 12 എസ്.സി.സി. 44
42 (2010) 11 എസ്.സി.സി. 661
43 (2014) 13 എസ്.സി.സി. 583

14. മേൽപ്പറഞ്ഞതുപോലെ വ്യത്യസ്തമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ട മറ്റൊരു സംയോജിത ബെഞ്ച് വിഷയം ***സ്റ്റേറ്റ് ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യ v. ശിവ് ശങ്കർ തിവാരി***[44] കേസിൽ ഒരു വലിയ ബെഞ്ചിലേക്ക് റഫർ ചെയ്തു.

15. ***ശിവ് ശങ്കർ തിവാരിയിൽ*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിനെ തുടർന്ന് ഉടൻ തന്നെ ഈ കോടതിയുടെ മൂന്ന് ജഡ്ജിമാരുടെ ബെഞ്ച് ***എൻ.സി. സന്തോഷ് v. കർണാടക സംസ്ഥാനം***[45] കേസിൽ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള ഒരു ക്ലെയിം പരിഗണിക്കുന്നതിന്, അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുന്ന തീയതിയിൽ നിലനിൽക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ പരിഗണനയ്ക്കുള്ള അടിസ്ഥാനമായിരിക്കണം എന്ന് വിധിച്ചു. തീരുമാനത്തിന്റെ 19-ാം ഖണ്ഡികയാണ് വിധിശാസന കണ്ടെത്തുന്നതിൽ പ്രസക്തമായത്.

16. അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുന്ന തീയതിയിൽ നിലനിൽക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ പരിഗണനയ്ക്കുള്ള അടിസ്ഥാനമായിരിക്കണം, അല്ലാതെ ബാധകമായ മരണ തീയതിയിൽ ബാധകമായ മാനദണ്ഡങ്ങളല്ല എന്ന് വിധിച്ച് കൊണ്ട് ***എൻ.സി.സന്തോഷ്*** (മേൽപ്പരാമർശം) ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിനെ പരോക്ഷമായി അസാധുവാക്കിയതായി തോന്നുന്നു.

17. ഈ കോടതിയുടെ ഒരു വലിയ ബെഞ്ചിന്റെ തീരുമാനമായ ***എൻ.സി.സന്തോഷ്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ തീരുമാനത്തോടെ പ്രശ്നം അന്തിമരൂപം പ്രാപിച്ചുവെന്ന് ചിന്തിക്കുമായിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഈ കോടതിയുടെ തുടർന്നുള്ള തീരുമാനങ്ങൾ ***അഭിഷേക് കുമാർ*** (മേൽപ്പരാമർശം), ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) എന്നിവയ്ക്ക് അനുസൃതമായും ***രാജ് കുമാർ*** (മേൽപ്പരാമർശം) ചക്രവർത്തി സിംഗ് (മേൽപ്പരാമർശം), ***എൻ.സി.സന്തോഷ്*** (മേൽപ്പരാമർശം) എന്നിവയ്ക്ക് വിരുദ്ധമായും അവതരിപ്പിച്ചതോടെ വിവാദം വീണ്ടും ഉയർന്നുവന്നതായി തോന്നുന്നു.

18. ***എൻ.സി.സന്തോഷ്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിൽ വിധി പ്രസ്താവിച്ച് 6 (ആറ്) മാസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ***മധ്യപ്രദേശ് സംസ്ഥാനം v. അമിത് ശ്രീവാസ്***[46] എന്ന കേസിൽ മൂന്ന് ജഡ്ജിമാരുടെ മറ്റൊരു ബെഞ്ചിന്റെ തീരുമാനം വന്നു. അതിൽ ഇപ്രകാരം വിധിച്ചു:

> "16.സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന് അന്തർലീനമായ ഒരു അവകാശവും ഉണ്ടാകില്ല, മറിച്ച്, ഇത് ചില മാനദണ്ഡങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള അവകാശമാണ്, പ്രത്യേകിച്ച് ഒരു ദരിദ്ര കുടുംബത്തിന് സഹായം നൽകുക എന്നതാണത്. തുടർന്നുള്ള നയം മുൻകാല പ്രാബല്യത്തോടെ ബാധകമാക്കിയില്ലെങ്കിൽ, മരണദിവസം നിലവിലുള്ള ബാധകമായ നയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലായിരിക്കണം ഇത്....."

---

44 (2019) 5 എസ്.സി.സി. 600
45 (2020) 7 എസ്.സി.സി. 617
46 (2020) 10 എസ്.സി.സി. 496

19. ***അമിത് ശ്രീവാസിലെ*** (മേൽപ്പരാമർശം) തീരുമാനത്തിലെ മുകളിൽ എടുത്തെഴുതിയ 16 ആം ഖണ്ഡികയിൽ ***ഗുജറാത്ത് സംസ്ഥാനം v. അരവിന്ദ് ടി. തിവാരി***[47] കേസിലെ മുൻ തീരുമാനത്തെ അത്തരം തീരുമാനം തുടർന്നുള്ള നയം മുൻകാല പ്രാബല്യത്തോടെ ബാധകമാക്കാമെന്ന നിയമം നൽകുന്നതുപോലെ സൂചിപ്പിക്കുന്നുവെന്ന് ഈ കോടതി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു. ***അരവിന്ദ് ടി. തിവാരി*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിൽ അത്തരം നിയമങ്ങളൊന്നും കണ്ടെത്താൻ ഈ കോടതിക്ക് കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും മേൽപ്പറഞ്ഞ തീരുമാനത്തിന്റെ 18-ാം ഖണ്ഡികയിൽ കണ്ടെത്തുന്നത് ഇതാണ്:

> "18. അതിനാൽ, സമാശ്വാസ ജോലിക്കുള്ള അപേക്ഷ നിലവിലുള്ള നിയമങ്ങൾക്കനുസൃതമായി പരിഗണിക്കണമോ അതോ ജീവനക്കാരൻ മരിച്ച തീയതിയിൽ നിലവിലുള്ള നിയമങ്ങൾക്കനുസൃതമായി പരിഗണിക്കണമോ എന്ന കാര്യത്തിൽ ഈ കോടതി രൂപീകരിച്ച ചോദ്യം പരിഗണിക്കേണ്ടതില്ല."

നിർവാഹക ഉത്തരവിന്റെ സ്വഭാവത്തിലുള്ള സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള ഒരു നയത്തിന് മുൻകാല പ്രാബല്യമുണ്ടോ എന്നത് തീർച്ചയായും ചർച്ചാവിഷയമാണ്.

20. എന്തുതന്നെയായാലും, ***അമിത് ശ്രീവാസ്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ തീരുമാനത്തിന് തൊട്ടുപിന്നാലെ ***ഇന്ത്യൻ ബാങ്ക് v. പ്രൊമീള***[48], ***മധ്യപ്രദേശ് സംസ്ഥാനം v. ആശിഷ് അവസ്ഥി***[49] എന്നീ കേസുകളിൽ രണ്ട് ജഡ്ജിമാരുടെ സംയോജിത ബെഞ്ചുകളുടെ രണ്ട് തീരുമാനങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. രണ്ടാമത്തേത്, ***അമിത് ശ്രീവാസ്*** (മേൽപ്പരാമർശം), ***പ്രൊമീള*** (മേൽപ്പരാമർശം) എന്നിവയിലെ തീരുമാനങ്ങൾ പരിഗണിച്ച് 5-ാം ഖണ്ഡികയിൽ ഈ കാഴ്ചപ്പാട് ഇപ്രകാരം പ്രകടിപ്പിച്ചു:

> "അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമനത്തിനായി ഈ കോടതി നിശ്ചയിച്ച നിയമ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച്, മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ മരണസമയത്ത് നിലവിലുള്ള നയം മാത്രമേ പരിഗണിക്കേണ്ടതുള്ളൂ, തുടർന്നുള്ള നയമല്ല."

21. മൂന്ന് ജഡ്ജിമാരുടെ ബെഞ്ചുകൾ നൽകിയ ***എൻ.സി.സന്തോഷ്*** (മേൽപ്പരാമർശം), ***അമിത് ശ്രീവാസ്*** (മേൽപ്പരാമർശം) എന്നീ കേസുകളിലെ തീരുമാനങ്ങൾ, സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അപേക്ഷ തീരുമാനിക്കുന്നതിന് - മരണപ്പെട്ട ജീവനക്കാരന്റെ മരണത്തീയതിയിലോ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുന്ന തീയതിയിലോ നിലവിലുള്ള നയം- ഇവയിൽ ഏത് നയം ബാധകമാകുമെന്ന കാര്യത്തിൽ വ്യക്തമായി വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

---

47 (2012) 9 എസ്.സി.സി. 545
48 (2020) 2 എസ്.സി.സി. 729
49 (2022) 2 എസ്.സി.സി. 157

22. ***ശിവ് ശങ്കർ തിവാരി*** (മേൽപ്പരാമർശം) നൽകിയ റഫറൻസ് ഇതുവരെ വലിയ ബെഞ്ച് തീരുമാനിച്ചിട്ടില്ല; അതിനാൽ, ഈ തന്ത്രപ്രധാനമായ വിഷയത്തിൽ വിജ്ഞാനപ്രദവും ആധികാരികവുമായ തീരുമാനം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനോ അല്ലെങ്കിൽ ആവശ്യമെങ്കിൽ, മൂന്ന് ജഡ്ജിമാരുടെ സംയോജിത ബെഞ്ചുകളും രണ്ട് ജഡ്ജിമാരുടെ ബെഞ്ചുകളുടെ വ്യത്യസ്ത കാഴ്ചപ്പാടുകളും പ്രകടിപ്പിച്ച പരസ്പരവിരുദ്ധമായ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ കണക്കിലെടുത്ത് കൂടുതൽ വലിയ ബെഞ്ചിലേക്ക് ഉചിതമായ റഫറൻസ് നൽകുന്നതിനോ വേണ്ടി പിന്നീട് നൽകിയ തീരുമാനങ്ങൾ പരാമർശിക്കുന്നത് ഉചിതമാണെന്ന് ഈ കോടതി കരുതി.

23. ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) ഒരു വലിയ ബെഞ്ചിലേക്ക് റഫർ ചെയ്യുകയും വലിയ ബെഞ്ച് ഇതുവരെ തീരുമാനം നൽകാതിരിക്കുകയും ചെയ്തതിനാൽ, അത്തരം തീരുമാനത്തിനായി കാത്തിരിക്കണമെന്ന് അപ്പീൽവാദിയുടെ അഭിഭാഷകൻ വാദിച്ചു. എന്നിരുന്നാലും, ഈ അപ്പീലിൽ വിധി റിസർവ് ചെയ്തതിനാൽ കാലതാമസം കണക്കിലെടുത്ത് ഈ കോടതിക്ക് കൂടുതൽ കാലതാമസം വരുത്താൻ കഴിയില്ല, കാരണം വലിയ ബെഞ്ചിന്റെ തീരുമാനം വരുന്നില്ല, ഏറ്റവും പ്രധാനമായി, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി രണ്ട് പതിറ്റാണ്ടിലേറെയായി വിധി എന്താണെന്ന് അറിയാതെ കാത്തിരിക്കുകയാണ്.

വിശകലനവും തീരുമാനവും

24. തീരുമാനത്തിനായി ഉയർന്നുവരുന്ന പ്രധാന പ്രശ്നവും അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമനത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശ നിയമ തത്വങ്ങളും ഈ കോടതി ശ്രദ്ധിച്ചു. നേരത്തെ നിരീക്ഷിച്ചതുപോലെ, പ്രധാന വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള തീരുമാനത്തിന് ചില ഉപവിഷയങ്ങൾക്ക് ഉത്തരം നൽകേണ്ടതുണ്ട്. ഈ പ്രക്രിയയിൽ അവർക്കും ഉത്തരം നൽകാൻ ഈ കോടതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

25. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവ് അന്തരിച്ചതിന് ശേഷമുള്ള കാലതാമസവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ് ആദ്യത്തെ ഉപവിഷയം. ഇത് രണ്ട് പതിറ്റാണ്ടിലേറെയായി തുടരുന്നു. സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനായി അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അപേക്ഷ അന്തിമമായി തീരുമാനിക്കാൻ എടുത്ത സമയം വിലയിരുത്താൻ ആരും ഇവിടെ ഒരു ഭൂതക്കണ്ണാടി ധരിക്കേണ്ടതില്ല. കക്ഷികൾ രണ്ടാം ഘട്ടത്തിൽ മൂന്നാം നിരയിലെത്തി. അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമനത്തിനുള്ള പ്രധാന ഘടകങ്ങളിലൊന്ന് അത് എത്രയും വേഗം വാഗ്ദാനം ചെയ്യണം എന്നതാണ്. ഒരു നിയമനം നൽകി ഔദാര്യം കാണിക്കുന്ന (i) ജീവനക്കാരന്റെ പെട്ടെന്നുള്ളതും അകാലവുമായ മരണം അല്ലെങ്കിൽ (ii) സേവനത്തിൽ തുടരാൻ പറ്റാത്ത വിധത്തിൽ ജീവനക്കാരന്റെ ആരോഗ്യപരമായ കഴിവില്ലായ്മ എന്നിവ മൂലം പെട്ടെന്നുണ്ടായ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയിൽ സഹായിക്കാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ

ലഘൂകരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത ഉണ്ടായതിനുശേഷം ഉടൻ തന്നെ നിയമനം നൽകിയില്ലെങ്കിൽ, അവ നിലനിൽക്കാതെ വരുന്നതും അപ്രകാരം അത്തരം നിയമനം നടത്തുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം തന്നെ തടസ്സപ്പെടുന്നതുമാണ്.

26. പലപ്പോഴും, സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അവകാശവാദങ്ങൾ ഹൈക്കോടതികളിലോ ഈ കോടതിയിലോ പോലും ഗണ്യമായ സമയം ചെലവഴിച്ചതിന് ശേഷമാണ് എത്തുന്നത്. ഹർജികക്ഷി കോടതിയുടെ പടിവാതിലുകൾ പ്രവേശിച്ച തീയതിയെ പരാമർശിച്ച് നിവൃത്തിക്കുള്ള അവകാശം തീരുമാനിക്കണം എന്നതാണ് വ്യവഹാരത്തിന്റെ സാധാരണ നിയമം. നിയമനടപടിക്ക് അർഹതയുണ്ടെന്ന ആശ്വാസം തുടർന്നുള്ളതും ഇടപെടുന്നതുമായ സംഭവങ്ങൾ കാരണം, അതായത്, വ്യവഹാരത്തിന്റെ ആരംഭ തീയതിക്കും തീരുമാനത്തിന്റെ തീയതിക്കും ഇടയിലുള്ള സംഭവങ്ങൾ കാരണം, ന്യായത്തിൽ പിന്നെയും നിഷേധിക്കപ്പെടാം; എന്നിരുന്നാലും, അത്തരം അതായത്, വ്യവഹാരത്തിന്റെ ആരംഭ തീയതിയും തീരുമാനത്തിന്റെ തീയതിയും തമ്മിലുള്ള സംഭവങ്ങൾ ജൂഡീഷ്യൽ അല്ലെങ്കിൽ അർദ്ധ ജൂഡീഷ്യൽ ഫോറത്തിൽ പ്രോസിക്യൂഷൻ നടപടികളിൽ നഷ്ടപ്പെട്ട സമയത്തിന്റെ പേരിൽ മാത്രം നിഷേധിക്കപ്പെടില്ലെന്ന നിയമം നന്നായി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു [***ബെഗ് രാജ് സിംഗ് v. ഉത്തർ പ്രദേശ് സംസ്ഥാനം***[50] കാണുക]. അതിനാൽ, കോടതി(കൾ) അതിന്റെ മുമ്പിലുള്ള വിഷയം തീരുമാനിക്കാൻ എടുത്ത സമയം കാരണം മാത്രം ഒരു അവകാശവാദം നിരസിക്കുന്നത് വിവേകമോ ബുദ്ധിയോ ആയിരിക്കില്ല.

27. എന്നിരുന്നാലും, ക്ലെയിം വൈകി ഫയൽ ചെയ്യുമ്പോൾ സമാശ്വാസ നിയമനം നിരസിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രധാന ഘടകം കാലതാമസം ആകാം. മരിച്ചയാളുടെ/അശക്തനായ ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബത്തിന് അടിയന്തിര സാമ്പത്തിക സഹായം ആവശ്യമില്ലെന്ന് വൈകി സമർപ്പിച്ച ക്ലെയിമുകളുടെ കേസുകളിൽ നിയമാനുസൃതമായി ഒരു അനുമാനം ഉണ്ടാവുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ന്യായമായ സമയം എന്തായിരിക്കുമെന്നത് പ്രധാനമായും പരിഗണനയിലുള്ള സമാശ്വാസ നിയമന നയത്തെ /പദ്ധതിയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. ഒരു അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കുന്നതിന് ഏതെങ്കിലും സമയപരിധി നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അത്തരം കാലയളവിനുള്ളിൽ അവകാശവാദി അപേക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, കാലതാമസം നിരസിക്കാനുള്ള കാരണമായി കാലവിളംബം നൽകാൻ കഴിയില്ല

28. നിലവിലെ കേസിൽ, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവിന്റെ മരണം, ഡിസംബർ 2001 ൽ സംഭവിച്ചു. ഇപ്പോൾ, 2025 ആണ്. കാലതാമസത്തിന് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ കുറ്റപ്പെടുത്താൻ കഴിയില്ല, കാരണം അദ്ദേഹം അപ്പീൽവാദിയുടെ മുമ്പിലും അതിനുശേഷവും ഹൈക്കോടതിയുടെ

50 (2003) 1 എസ്.സി.സി. 726

മുമ്പിലും തന്റെ അവകാശവാദം ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം പിന്തുടരുകയായിരുന്നു. അതിനാൽ, അപ്പീൽ എതിർ കക്ഷിക്ക് നിലവിൽ എത്ര പ്രായമുണ്ടെങ്കിലും, തന്റെ അവകാശവാദം തടയുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രായം നിർണ്ണായക ഘടകമാക്കാൻ കഴിയില്ല.

29. രണ്ടാമത്തെ ഉപവിഷയം സമാശ്വാസ നിയമനം വാഗ്ദാനം ചെയ്തുകൊണ്ട് നേടാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന യഥാർത്ഥ ലക്ഷ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. 1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ ഈ കോടതി ശ്രദ്ധിക്കുകയും സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള ഏതെങ്കിലും ക്ലെയിം തീരുമാനിക്കുന്നതിന് അത്തരം ലക്ഷ്യങ്ങൾ പ്രയോജനകരമാണെന്ന് വ്യാഖ്യാനിക്കുകയും ചെയ്തു. വിരമിക്കലിനു മുന്നേ മരണമടഞ്ഞ സംഭവങ്ങളിൽ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന്റെ പിന്നിലെ അന്തർലീനമായ ആശയം എന്നത് കുടുംബത്തിന്റെ ഏക വരുമാനക്കാരനായ ജീവനക്കാരന്റെ അകാലവും അപ്രതീക്ഷിതവുമായ മരണം കുടുംബാംഗങ്ങളെ ദുരിതാവസ്ഥയിൽ എത്തിക്കുന്നുവെന്നതും അത്തരം ഒരു നിയമനം ഇല്ലെങ്കിൽ അവർ നിലനിൽക്കില്ല എന്നതുമാണ്. സമാശ്വാസ നിയമനം ഉറപ്പുനൽകുന്ന വിരമിക്കലിനു മുന്നേ ജീവനക്കാർ മരണപ്പെടുന്ന എല്ലാ കേസുകൾക്കും ഒരേപോലെ ബാധകമായ ഒരു സൂത്രവാക്യം ഉണ്ടാകില്ല. ഓരോ കേസിനും അതിന്റേതായ സവിശേഷതകളുണ്ട്, കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി കണക്കിലെടുത്ത് കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. മറ്റെല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും തൃപ്തിപ്പെട്ടാൽ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള ഒരു ക്ലെയിം പരിഗണിക്കുകയും അനുവദിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടത് "കേവലം നിത്യവൃത്തിക്ക് വേണ്ടിയുള്ള" കേസുകളിൽ മാത്രമാണ്. മരണപ്പെട്ടയാളുടെ കുടുംബം ദാരിദ്ര്യരേഖയ്ക്ക് താഴെയുള്ളവരും സ്ഥിരമായ ഉപജീവനമാർഗത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ ഭക്ഷണം, വാടക, സൗകര്യങ്ങൾ തുടങ്ങിയ അടിസ്ഥാന ചെലവുകൾ നൽകാൻ പാടുപെടുന്നവരുമായ കേസുകൾ അത്തരം "കേവലം നിത്യവൃത്തിക്ക് വേണ്ടിയുള്ള" കേസുകളിൽ ഉൾപ്പെടും. വരുമാനമുണ്ടായിരുന്ന ആളുടെ മരണത്തിൽ നിന്ന് ഉണ്ടാകുന്ന ജീവിതനിലവാരത്തിലെ ഇടിവിൽ നിന്ന് ഇത് വേർതിരിച്ചറിയേണ്ടതുണ്ട്.

30. മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച ***കുന്തി തിവാരി*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ നിരീക്ഷണം പ്രാധാന്യം അർഹിക്കുന്നതായി തോന്നുന്നു, അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു നിയമനവും തീർച്ചയായും സ്വാഭാവികം അല്ലെങ്കിൽ അവകാശം എന്നപോലെ നടത്തരുത് എന്ന നിരീക്ഷണം നടത്തുന്നതിൽ നിന്ന് ഈ കോടതി പ്രചോദനം ഉൾക്കൊള്ളുന്നു, ഇക്കാര്യത്തിൽ ഏതെങ്കിലും നയത്തിന്റെയോ പദ്ധതിയുടെയോ പ്രശംസനീയമായ ലക്ഷ്യത്തെക്കുറിച്ച് ആനന്ദപൂർവ്വം വിസ്മരിക്കുന്നു.

31. അതിനാൽ, അന്നദാതാവിന്റെ മരണം കാരണം അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയും അമ്മയും കടുത്ത സാമ്പത്തിക ദുരിതത്തിലായിരുന്നോ എന്ന് നിർണ്ണയിക്കാൻ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി പരിശോധിക്കുന്നത് നിസ്സാരമായി തള്ളിക്കളയാൻ കഴിയുന്ന ഒന്നല്ല.

32. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവിന്റെ മരണത്തെത്തുടർന്ന് കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയെക്കുറിച്ച് ശരിയായതും ന്യായയുക്തവുമായ വിലയിരുത്തൽ നടന്നിട്ടുണ്ടോ എന്ന് പരിഗണിക്കാൻ ഈ കോടതിയെ ചുമതലപ്പെടുത്തുന്ന മൂന്നാമത്തെ ഉപവിഷയത്തിലേക്ക് ഇത് നമ്മെ കൊണ്ടുപോകുന്നു. എംഡി& സിഇഒ-യുടെ ഉത്തരവ് മുകളിൽ നിന്ന് അതേ പടി വേർതിരിച്ചെടുത്തിട്ടുണ്ട്. അത്തരമൊരു ഉത്തരവ് വെറുതെ വായിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് വ്യക്തമാകുന്നത്, മരിച്ചയാൾ തന്റെ വിധവയെയും അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെയും മൂന്ന് പെൺമക്കളെയും അവകാശികളായി ശേഷിപ്പിച്ച് മരണമടഞ്ഞു എന്നതാണ്. എല്ലാ പെൺമക്കളും വിവാഹിതരായി ജീവിതമാരംഭിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിൻറെ ഭാര്യയെയും മകനെയും മാത്രമേ ആശ്രിതരായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയൂ. മരിച്ചയാൾ ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോഴും സേവനത്തിലായിരിക്കുമ്പോഴും പെൺമക്കൾ അദ്ദേഹത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നതായി കാണിച്ചിട്ടില്ല. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയും അമ്മയും സ്വന്തം വീട്ടിലാണ് താമസിച്ചിരുന്നത്. അതിനുപുറമെ, മരിച്ചയാൾ വിരമിക്കാൻ നിന്ന് 4 (നാല്) മാസം അകലെയായിരുന്നപ്പോഴാണ് മരിച്ചത്. മരിച്ചയാളുടെ അവസാനത്തെ അറ്റ വരുമാനം എന്തായിരുന്നുവെന്നും വിരമിച്ചതിനുശേഷവും അദ്ദേഹം അതിജീവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ, പ്രതിമാസ പെൻഷനായി അദ്ദേഹത്തിന് എത്ര പണം ലഭിക്കുമായിരുന്നുവെന്നും അത്തരം ഉത്തരവിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ, അപ്പീൽ എതിർ കക്ഷിയുടെ അമ്മയ്ക്ക് നൽകുന്ന പ്രതിമാസ കുടുംബ പെൻഷൻ തുകയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയെക്കുറിച്ച് ശരിയായ വിലയിരുത്തൽ നടന്നിട്ടില്ലെന്ന് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ പ്രതിനിധീകരിച്ച് ഒരു വാദം ഉയർന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, വിചിത്രമായി, എംഡി&സിഇഒ പരാമർശിച്ച കണക്കുകൾ ഒട്ടും തർക്കത്തിലല്ല. അതിനാൽ, അവ ശരിയാണെന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മുന്നോട്ട് പോകുകയല്ലാതെ ഈ കോടതിക്ക് മറ്റ് മാർഗമില്ല. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവിന് 6398/- രൂപ പെൻഷൻ തുക ലഭിക്കുമായിരുന്നെങ്കിൽ, തനിക്കും രണ്ട് ആശ്രിതർക്കും ഭക്ഷണം നൽകാനുള്ള ബാധ്യത, തുടക്കത്തിൽ അനുവദിച്ച കുടുംബ പെൻഷൻ തുക, അതായത് 4637.92 രൂപ രണ്ട് പേർക്ക് ഭക്ഷണം നൽകുന്നതിന് അപര്യാപ്തമോ മതിയാകാത്തതോ ആയി കാണാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. 3.09 ലക്ഷത്തിൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക്/അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മയ്ക്ക് നൽകിയ അറ്റ വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ മരണപ്പെട്ടയാളിന് അയാൾ ജീവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ വിരമിക്കൽ സമയത്ത് ലഭിക്കുമായിരുന്ന അതേ തുക തന്നെ ആകുമായിരുന്നു എന്നതിൽ തർക്കമില്ല. അതിനാൽ, അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ പിതാവിന്റെ മരണം അത്തരമൊരു ഗുരുതരമായ അനന്തരഫലവും വിനാശകരമായ ഫലവും കൊണ്ടുവന്നതും അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി ഉന്നയിച്ചതുപോലെ ഒരു

സമാശ്വാസ നിയമനം വാഗ്ദാനം ചെയ്തുകൊണ്ട് മാത്രം പരിഹരിക്കാൻ കഴിയുന്ന, ദയനീയമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങളെ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്കും അമ്മയ്ക്കും നേരിടേണ്ടിവരുന്ന ഒരു കേസല്ല. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അഭിജ്ഞനായ അഭിഭാഷകനോട് യോജിക്കാനുള്ള ഈ കോടതിയുടെ കഴിവില്ലായ്മയിൽ ഖേദിക്കുന്നു.

33. അവഗണിക്കാനാവാത്ത അടുത്ത വിഷയം ഇതാണ്. സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന് അവകാശവാദിയുടെ അനുയോജ്യത വിലയിരുത്തുന്നതിന് 1993 ലെ പദ്ധതി വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. ഈ കോടതിയുടെ നിരവധി തീരുമാനങ്ങളിൽ മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ, സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള നയത്തിന്റെയോ പദ്ധതിയുടെയോ ഭാഗമായ വ്യവസ്ഥകൾ അക്ഷരാർത്ഥത്തിൽ പാലിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി ഒരു അനുയോജ്യത പരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയമാകാതെ, ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ തീരുമാനത്തെ ആശ്രയിച്ച് ക്ലാർക്ക് വിഭാഗത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ നിയമിക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നതിൽ ഡിവിഷൻ ബെഞ്ചിന് പിഴവ് സംഭവിച്ചു. ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) പോലും നിയമനത്തിനായി ഉത്തരവിട്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും ക്ലെയിം പുനർവിചിന്തനം ആവശ്യമായിരുന്നു എന്നത് ചില പ്രാധാന്യമുള്ളതാണ്.

34. പ്രായത്തിൽ ഇളവ് നൽകേണ്ടതായിരുന്നോ എന്നത് അടുത്ത ഉപവിഷയമാണ്. പിതാവിന്റെ മരണത്തീയതിയിൽ എട്ട് മാസം മാത്രമേ പ്രായക്കുടുതലുള്ളൂ എന്നതിനാൽ, 1993 ലെ പദ്ധതി പ്രകാരം അധികാരം നൽകിയ പ്രകാരം പ്രായത്തിൽ ഇളവ് നൽകേണ്ടതായിരുന്നു എന്നതായിരുന്നു അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് വേണ്ടി ഉന്നയിച്ച ഒരു വാദം, അത് വിജയിച്ചു. ഈ പ്രശ്നം ഇവിടെ തീരുമാനിക്കാൻ ഇനി ബാക്കിയില്ല എന്ന് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ വാദത്തിൽ വസ്തുതയുണ്ടെന്ന് ഈ കോടതിക്ക് ബോധ്യമുണ്ട്. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് അമിത പ്രായമുണ്ടെന്ന് തുടക്കത്തിൽ എടുത്ത തീരുമാനം ആദ്യഘട്ട വ്യവഹാരത്തിൽ റദ്ദാക്കിയിരുന്നു, അതിനാൽ *റെസ് ജൂഡീക്കേറ്റ* തത്വം തീർച്ചയായും ആകർഷിക്കപ്പെടുന്നു.

35. എന്നിരുന്നാലും, ദീർഘമായി വിഷയം വാദിച്ചതിന്മേൽ, ഭാവിയിൽ ഇത്തരം സമാനമായ വിഷയങ്ങൾ തീരുമാനിക്കുന്നതിന് 1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ വ്യാഖ്യാനത്തെ പറ്റി ഈ കോടതിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ കോടതികൾക്ക് വിലപ്പെട്ടതാകും. സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള 1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ മറ്റ് ആവശ്യകതകൾ അവകാശവാദി തൃപ്തിപ്പെടുത്തുമ്പോൾ മാത്രമേ പ്രായത്തിൽ ഇളവ് സംബന്ധിച്ച ചോദ്യം ഉയരുകയുള്ളൂ എന്ന് അപ്പീൽവാദിയുടെ അഭിജ്ഞനായ അഭിഭാഷകനോട് ഈ കോടതി യോജിക്കുന്നു.അനുയോജ്യത ഉൾപ്പെടെ സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള എല്ലാ മാനദണ്ഡങ്ങളും പാലിക്കുന്ന ഒരു ആശ്രിതനെയും പ്രായപരിധിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രം തടഞ്ഞു നിറുത്തരുത് എന്നതാണ് യുക്തിപരമായ കാര്യം എന്ന് തോന്നുന്നു. അവകാശവാദിയുടെ പ്രായം ഇളവ് നൽകാവുന്ന പരിധിക്കുള്ളിൽ ആണെന്ന്

കണ്ടെത്തിയാൽ, ഉചിതമായ കേസിൽ വിവേചനാധികാരം പ്രയോഗിക്കാൻ ലഭ്യമാണ്. പ്രായത്തിൽ ഇളവ് നൽകുന്നത് മുഴുവൻ പ്രക്രിയയുടെയും അവസാന ഘട്ടങ്ങളിൽ എടുക്കേണ്ട ഒരു ഘട്ടമാണ്, നിയമനത്തിനുള്ള മറ്റ് എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും തൃപ്തിപ്പെടുത്തിയാൽ അത് പരിഗണനയ്ക്ക് വരും. നിലവിലെ കേസിൽ, മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബം ദരിദ്രരാണെന്ന് കണ്ടെത്തിയിട്ടില്ല, ആദ്യ പരിധി മറികടക്കുന്നില്ല, അതുവഴി പ്രക്രിയ കൂടുതൽ പുരോഗമിക്കുന്നില്ല. അത്തരമൊരു സാഹചര്യത്തിൽ, പ്രായത്തിൽ ഇളവ് നൽകണോ എന്ന് പരിഗണിക്കുന്നത് ഉപയോഗശൂന്യമായ ഒരു ഔപചാരികതയായിരിക്കും.

36. അന്തിമമായി, എം.ഡി&സി.ഇ.ഒ നിരസിച്ച് കൊണ്ട് പാസാക്കിയ അപവദിത ഉത്തരവ് അസാധുവാക്കിയതിന്മേൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ ക്ലെയിം വീണ്ടും പരിഗണിക്കാൻ സിംഗിൾ ബെഞ്ച് നിർദ്ദേശിച്ചെങ്കിലും, ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച് ഒരു പടി കൂടി മുന്നോട്ട് പോയി അദ്ദേഹത്തിനെ നിയമിക്കാൻ നിർദ്ദേശിച്ചു എന്നത് പ്രസക്തമാണ്. ഒരു അപ്പീൽ കോടതിയുടെ അധികാരം നിയമങ്ങളാൽ പരിമിതപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. അപ്പീലിലെ ഒരു പ്രത്യേക കേസ് അസാധാരണമായ സ്വഭാവമുള്ളതല്ലെങ്കിൽ, അപ്പീൽ കോടതികൾക്ക് ഓർഡർ XLI ചട്ടം 33 സിപിസി നൽകിയ അധികാരത്തിന് സമാനമായ അധികാരം പ്രയോഗിക്കേണ്ടത് അനിവാര്യമാണെന്ന് അപ്പീൽ കോടതി കരുതുന്നില്ലെങ്കിൽ, അത്തരം അധികാരം സാധാരണയായി ഉപയോഗിക്കരുത്. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ അനുയോജ്യത പരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയമാക്കാതെ നിയമനം നൽകാൻ ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച് അധികാരം നേടിയ ഉറവിടമെന്ന നിലയിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ വ്യവസ്ഥയെക്കുറിച്ചുള്ള പരാമർശം ഈ കോടതി കണ്ടെത്തിയിട്ടില്ല. അതിനാൽ, അപ്പീൽവാദികൾക്ക് അതിലും മോശമായി അപ്പീൽ നൽകാൻ ഒരു അവസ്ഥ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നത് വ്യക്തമാണ്.

37. പ്രധാന വിഷയത്തിലേക്ക് ശ്രദ്ധ തിരിക്കുമ്പോൾ, ഹൈക്കോടതി-സിംഗിൾ ബെഞ്ചും ഡിവിഷൻ ബെഞ്ചും-അതത് നിഗമനങ്ങളിലെത്തുന്നതിൽ ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ തീരുമാനത്തെ വളരെയധികം ആശ്രയിച്ചിരുന്നതായി ഈ കോടതി കണ്ടെത്തി. ഹൈക്കോടതിയുടെ വിഷമാവസ്ഥയെ ഈ കോടതി വിലമതിക്കുന്നു. ഒരുപക്ഷേ, ഈ ബെഞ്ചുകൾക്ക് ഈ കോടതി നിരീക്ഷിക്കുകയും അതിൽ തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്ത കാര്യങ്ങളിൽ ബാധ്യസ്ഥരാണെന്ന് തോന്നുകയല്ലാതെ, പ്രത്യേകിച്ചും അപ്പീൽവാദി തന്നെ ശുപാർശ ചെയ്ത 1993 ലെ പദ്ധതിയെക്കുറിച്ചുള്ള തീരുമാനം ഇവിടെ പരിഗണനയിലായതിനാൽ, മറ്റ് മാർഗങ്ങളൊന്നും അവശേഷിച്ചിരുന്നില്ല.

38. ഹൈക്കോടതികൾ, ഞങ്ങൾ ആവർത്തിക്കുന്നു, ഈ കോടതിയുടെ ഒരു തീരുമാനത്തിന്റെ നിർബന്ധിത ഫലത്തെക്കുറിച്ച് പ്രസക്തമായ ചില നിരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്തിയ ***ഡയറക്ടർ ഓഫ്***

സെറ്റിൽമെന്റ്സ്, എ.പി v. എം.ആർ.അഷാറാവു[51] കേസിലെ ഈ കോടതിയുടെ തീരുമാനം മനസ്സിൽ വയ്ക്കണം. പ്രസക്തമായ ഭാഗം ഇപ്രകാരം തുടരുന്നു:

> "7.... അനുച്ഛേദം 141 പ്രകാരം ബാധകമാകുന്ന നിയമം, അതിനാൽ, ഒരു കേസിൽ കോടതി ഉന്നയിച്ചതും തീരുമാനിച്ചതുമായ വിഷയങ്ങളുടെ എല്ലാ നിരീക്ഷണങ്ങളിലേക്കും വ്യാപിക്കും. ഭരണഘടനാപരമായ കാര്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, തീരുമാനത്തിനായി നേരിട്ട് ഉന്നയിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വിഷയങ്ങളിൽ ഒരു വിധിയും പുറപ്പെടുവിക്കാതിരിക്കുക എന്നത് കോടതിയുടെ ഒരു സമ്പ്രദായമാണ്. ചില വശങ്ങൾ പരിഗണിക്കുകയോ പ്രസക്തമായ വ്യവസ്ഥകൾ കോടതിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്തില്ല എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സുപ്രീം കോടതി വിധിയിലെ തീരുമാനത്തെ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല (കാണുക...) സുപ്രീം കോടതി ഒരു തത്വം തീരുമാനിക്കുമ്പോൾ, സുപ്രീം കോടതിയുടെ തീരുമാനം പിന്തുടരേണ്ടത് ഹൈക്കോടതിയുടെയോ കീഴ്ക്കോടതിയുടെയോ കടമയായിരിക്കും. സുപ്രീം കോടതിയുടെ തീരുമാനവും നിർദ്ദേശങ്ങളും പാലിക്കാൻ വിസമ്മതിക്കുന്ന അല്ലെങ്കിൽ സുപ്രീം കോടതി റദ്ദാക്കിയ ഹൈക്കോടതിയുടെ വിധി പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ഹൈക്കോടതിയുടെ വിധി അസാധുവായിത്തീരുന്നു...."
>
> (ഊന്നൽ നൽകിയിരിക്കുന്നു)

39. ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 141 കണക്കിലെടുത്ത് ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ തീരുമാനത്തിന്റെ യുക്തി ഹൈക്കോടതിക്ക്, അത്തരം തീരുമാനത്തിൽ ഈ കോടതി 1993 ലെ പദ്ധതിയിലെ എല്ലാ വ്യവസ്ഥകളും പരിഗണിച്ചാലും ഇല്ലെങ്കിലും, ബാധകമാണ്. ഈ കോടതിയുടെ ഒരു കേവല പരാമർശം പോലും ഹൈക്കോടതികൾക്ക് ബാധകമായേക്കാം. എന്നിരുന്നാലും, ഒരു സംയോജിത ബെഞ്ച് എന്ന നിലയിൽ, സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചുള്ള വിഷയം പ്രസക്തമായ എല്ലാ കാഴ്ചപ്പാടുകളിൽ നിന്നും പരിഗണിക്കാൻ അവസരമില്ലാത്ത മുൻ തീരുമാനത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഒരു കേവല പരാമർശമോ തത്വമോ ഈ കോടതിക്ക് ബാധകമായി തോന്നുന്നില്ല.

40. ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസ് ഒരു വലിയ ബെഞ്ചിലേക്ക് റഫർ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്ന വസ്തുത മാറ്റിനിർത്തി, പ്രസക്തമായ എല്ലാ ഘടകങ്ങളും കണക്കിലെടുത്ത് ഈ കോടതി സ്വതന്ത്രമായി ഈ വിഷയം പരിശോധിച്ചു.

---

51 (2002) 4 എസ്.സി.സി. 638

41. ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ തീരുമാനത്തിന്റെ ഖണ്ഡിക 1 സിവിൽ അപ്പീലുകളിൽ ഉയർന്നുവരുന്ന നിയമത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പൊതുവായ ചോദ്യം രേഖപ്പെടുത്തുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, 1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ നിലനിൽപ്പിനിടെ ജീവനക്കാരുടെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്ക് അവരുടെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി നല്ലതാണെന്നും 1993 ലെ പദ്ധതി 2005 ലെ പദ്ധതി ഉപയോഗിച്ച് മാറ്റിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും സമാശ്വാസ നിയമനം ക്ലെയിം ചെയ്യാൻ അർഹതയുണ്ടോ എന്നതായിരുന്നു ചോദ്യം.

42. അപ്പീൽവാദിയുടെ നിലപാട് ന്യായീകരിക്കാനാവാത്തതാണെന്ന് ന്യായീകരിക്കുമ്പോൾ, ഈ കോടതിയുടെ നിരവധി തീരുമാനങ്ങൾ പരിഗണിക്കാൻ സംയോജിത ബെഞ്ചിന് അവസരം ലഭിക്കുകയും ആത്യന്തികമായി ഇനിപ്പറയുന്ന വിധത്തിൽ വിധിക്കുകയും ചെയ്തു:

> "19. അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ കുടുംബത്തിന് കുടുംബ പെൻഷൻ ലഭിക്കുകയും വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ നേടുകയും ചെയ്യുന്നതിനാൽ, ഈ കോടതിയുടെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ, സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അപേക്ഷ പരിഗണിക്കുന്നതിൽ അപ്പീൽവാദി ബാങ്കിന്റെ വാദത്തിന് ഒരു പ്രസക്തിയുമില്ല. മരണപ്പെട്ട ജീവനക്കാരന്റെ ആശ്രിതൻ പ്രായപൂർത്തിയാകാത്ത ആളാണെങ്കിൽ, പ്രായപൂർത്തിയാകാത്തയാൾക്ക് പ്രായപൂർത്തിയാകുന്നതുവരെ ബാങ്കിന്റെ നിയമന വാശാനം നിലവിലുണ്ടാവുമെന്ന് 1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ 3.2 വകുപ്പ് പറയുന്നു. വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ നൽകുന്നതിൽ യാതൊരു പ്രസക്തിയുമില്ലെന്ന് ഇത് സൂചിപ്പിക്കുന്നു, കാരണം വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യം നൽകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, അപേക്ഷകൻ പ്രായപൂർത്തിയാകാത്തയാളാണെങ്കിൽ, പ്രായപൂർത്തിയാകാത്തയാൾക്ക് ഭൂരിപക്ഷം ലഭിക്കുന്നതുവരെ ബാങ്ക് നിയമന ബാശാനം നിലനിറുത്തും.
>
> ...
>
> 22. അന്ന് പ്രാബല്യത്തിലുണ്ടായിരുന്ന 'സേവനത്തിലിരിക്കെ മരണം പദ്ധതി 1993' പദ്ധതിയുടെ വ്യാപ്തിയും കേസിന്റെ വസ്തുതകളും സാഹചര്യങ്ങളും കണക്കിലെടുത്ത്, നിയമത്തിന് അനുസൃതമായും പദ്ധതി (1993) അനുസരിച്ച് സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനുള്ള അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ അവകാശവാദം പുനഃപരിശോധിക്കാൻ ഹൈക്കോടതി അപ്പീൽവാദി ബാങ്കിനോട് നിർദ്ദേശിച്ചു. ഇടപെടലിന് ഒരു കാരണവും ഈ കോടതി കണ്ടെത്തുന്നില്ല."

43. ഈ കോടതിയുടെ പരിഗണിത കാഴ്ചപ്പാടിൽ, 1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളും നിർദ്ദിഷ്ട ഫോർമാറ്റുകളിൽ (യഥാക്രമം അനുബന്ധം I, II) സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട

വെളിപ്പെടുത്തലിന്റെ ആവശ്യകതകളും മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ ബാധ്യതകളുടെ വിശദാംശങ്ങളും നയം നിർമ്മാതാക്കളുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു സംശയവും അവശേഷിപ്പിക്കില്ല. പ്രധാന വരുമാന സ്രോതസ്സ് പെട്ടെന്ന നിലച്ചതും 1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ പ്രധാനികളായ ആശ്രിതരിൽ ഒരാൾക്ക് തൊഴിൽ ആവശ്യമുള്ളതുമായ ദരിദ്ര സാഹചര്യങ്ങളുടെ നിലനിൽപ്പ് മൂലമുള്ള അടിയന്തിര സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ മറികടന്ന്, 1993 ലെ പദ്ധതിയുടെ 3.2 ഖണ്ഡിക പ്രകാരം, നിയമനം വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്ന പ്രായപൂർത്തിയാകാത്ത ആശ്രിതർക്ക് പ്രായപൂർത്തിയാകുന്നതുവരെ നിയമനവാഗ്ദാനം നിലനിറുത്തുന്നതിനാൽ, വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ അനുവദിക്കുന്നതിൽ ഒരു പ്രസക്തിയും ഇല്ലെന്ന നിയമത്തിന്റെ സാധുവായ നിർദ്ദേശമായി അംഗീകരിക്കുക ബുദ്ധിമുട്ടും അസാധ്യവുമാണ്. ഈ കോടതിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ 3.2-ാം ഖണ്ഡിക പ്രസ്താവിക്കുന്നത്, നിയമനം അനിവാര്യമാക്കുന്ന ദരിദ്ര സാഹചര്യങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും, അതിന് കീഴിലുള്ള സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം ഒരു യോഗ്യനായ ആശ്രിത കുടുംബാംഗത്തിന്റെ അഭാവം കൊണ്ട് തടസ്സപ്പെടേണ്ടതില്ല എന്നതാണ്. അത്തരം പ്രായപൂർത്തിയാകാത്തവർക്ക് പ്രായപൂർത്തി നേടുന്നത് വരെ വാഗ്ദാനം നിലനിറുത്തു. അതിനുശേഷം അദ്ദേഹത്തിന് അനുയോജ്യതയ്ക്ക് വിധേയമായി നിയമന വാഗ്ദാനം ചെയ്യും, നിയമനം സ്വീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, മറ്റ് ദരിദ്രരായ കുടുംബാംഗങ്ങളെ പരിപാലിക്കാൻ അദ്ദേഹം ബാധ്യസ്ഥനായിരിക്കും. 3.2-ാം ഖണ്ഡിക ഉടനടി സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ മറികടക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യവുമായി പൂർണ്ണമായും സമന്വയിപ്പിച്ചേക്കില്ലെങ്കിലും, സമാശ്വാസ നിയമനത്തിന്റെ ആനുകൂല്യം ന്യായമായ പരിധികൾക്കപ്പുറത്തേക്ക് വ്യാപിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ഉപകാരപ്രദമായ വ്യവസ്ഥയായി ഇതിനെ കാണേണ്ടതുണ്ട്, തീർച്ചയായും അസാധാരണമായ കേസുകൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനായി, മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്ക് മാനുഷിക അന്തസ്സോടെ ജീവിക്കാനുള്ള അവകാശം ഉറപ്പാക്കുന്നതിന്. 1993 ലെ പദ്ധതിയിൽ ഈ വകുപ്പ് ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള ആശയം വിരമിക്കൽ ആനുകൂല്യങ്ങളുടെ ദാനം/വിതരണം എന്നിവയുമായി തെറ്റിദ്ധരിക്കാനാവില്ല. രണ്ടും വ്യത്യസ്ത മേഖലകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു, അതിനാൽ, ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) 19-ാം ഖണ്ഡികയിലെ ന്യായവാദത്തോട് ഈ കോടതി ബഹുമാനപൂർവ്വം വിയോജിക്കുന്നു.

44. ***ബി. കിഷോർ*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിൽ പ്രസക്തമായി വിധിച്ചതുപോലെ, മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ ആശ്രിതരുടെ ദാരിദ്ര്യം അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമനത്തിനുള്ള ഏതെങ്കിലും പദ്ധതി പ്രകാരം തൃപ്തിപ്പെടുത്തേണ്ട അടിസ്ഥാന വ്യവസ്ഥയാണ്, അത്തരം ദാരിദ്ര്യം തെളിയിക്കപ്പെടുന്നില്ലെങ്കിൽ, സംരക്ഷണപരമായ വിവേചനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിന് നിവൃത്തി നൽകുന്നത് ജീവനക്കാരുടെ ആശ്രിതർക്ക് ഒരുതരം സംവരണത്തിന് കാരണമാകും, അതുവഴി ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 14,16 പ്രകാരം ഉറപ്പുനൽകുന്ന സമത്വത്തിന്റെ ആദർശവുമായി നേരിട്ട് വൈരുദ്ധ്യമുണ്ട്. കൂടാതെ, അനുകമ്പയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമനത്തിനുള്ള ക്ലെയിം തീരുമാനിക്കുമ്പോൾ, മരിച്ച ജീവനക്കാരന്റെ കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി

വിലയിരുത്തേണ്ടതുണ്ടെന്ന് ജൂഡീഷ്യൽ തീരുമാനങ്ങൾ ധാരാളമുണ്ട്. അല്ലാത്ത സാഹചര്യത്തിൽ, പദ്ധതിയുടെ ഉദ്ദേശ്യം ദുർബലമായേക്കാം; ഈ അവലോകനമില്ലാതെ സേവനത്തിലിരിക്കെ മരിക്കുന്ന ഒരു ജീവനക്കാരനെ ആശ്രയിക്കുന്ന ഏതൊരാൾക്കും പാരമ്പര്യമായി ലഭിക്കുന്നതുപോലെ തൊഴിലിനുള്ള അവകാശം അവകാശപ്പെടാം.

45. യഥാർത്ഥത്തിൽ ആവശ്യമുള്ള ജീവനക്കാരുടെ ആശ്രിതർക്ക് സഹായം നൽകുക എന്ന മഹത്തായ ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിന്, മറ്റൊരു തസ്തികയിലേക്ക് അവർക്ക് ഒരു സ്ഥാനം നൽകുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെയല്ല, ഈ തീരുമാനങ്ങളിലെല്ലാം തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുന്ന യുക്തി യോജിച്ച് വായിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ***ഉമേഷ് കുമാർ നാഗ്പാൽ*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിൽ നൽകിയ മുന്നറിയിപ്പ് ഓർക്കേണ്ടതുണ്ട്, മരിച്ചയാളുടെ നിരാലംബ കുടുംബത്തിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തമായി ദശലക്ഷക്കണക്കിന് കുടുംബങ്ങൾ തുല്യമായി, കൂടുതലല്ലെങ്കിലും, നിരാലംബരാണ്.

46. മേൽപ്പറഞ്ഞ യുക്തിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, സമാശ്വാസ നിയമനത്തിനായി അപ്പീൽ എതിർ കക്ഷിയുടെ അപേക്ഷ അംഗീകരിക്കാൻ വിസമ്മതിച്ച എംഡി & സിഇഒ-യുടെ ഉത്തരവ് അസാധാരണമാണെന്നും അതിനാൽ, റിട്ട് അധികാരപരിധി പ്രയോഗിക്കുന്നതിൽ ഒരു ഇടപെടലിനും വിധേയമല്ലെന്നും ഈ കോടതി നിഗമനത്തിലെത്തുന്നു.

47. അതേസമയം, ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസ് വിധി ഒരു സംയോജിത ബെഞ്ച് നൽകിയതിനെക്കുറിച്ച് നമുക്ക് മറക്കാൻ കഴിയില്ല. ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിനോട് വിയോജിച്ച് കൊണ്ട് ഈ കോടതി ഉചിതമായ മാർഗ്ഗം പിന്തുടർന്ന് വിഷയം വലിയ ബെഞ്ചിനു റഫർ ചെയ്യണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുന്നു. സംശയാസ്പദമായ തീരുമാനം അസാധുവാക്കുന്ന കാലം വരെ അത് ബാധകമായി തുടരുമെന്ന നിയമപരമായ നിലപാട് ഈ കോടതി വിസ്മരിക്കുന്നില്ല. ***ശിവ് ശങ്കർ തിവാരി*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിലെ സംയോജിത ബെഞ്ച് നടത്തിയത് പോലെ ഈ കോടതി വലിയ ബെഞ്ചിലേക്ക് റഫർ ചെയ്താൽ, 2019 ൽ ***ശിവ് ശങ്കർ തിവാരി*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിൽ നൽകിയ റഫറൻസ് ഇപ്പോഴും ഉത്തരം ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്ന അംഗീകൃത വസ്തുതയുടെ വെളിച്ചത്തിൽ, വിവാദത്തിന്റെ ആസന്നമായ പരിഹാരം മുൻകൂട്ടി കാണാൻ കഴിയില്ലെന്ന് കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ വിഷമവും വേദനയും വർദ്ധിപ്പിക്കും.

നിഗമനം

48. ഹൈക്കോടതി അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന വിഷമസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ചുള്ള മേൽപ്പറഞ്ഞ ചർച്ച കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, അപവദിത ഉത്തരവ് പൂർണ്ണമായും ന്യായീകരിക്കാനാവാത്തതാണെന്ന് ഈ കോടതിക്ക് വിശ്വസിക്കാൻ കഴിയില്ല. ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്ന പരിധി വരെ ഈ കോടതിക്ക് ഡിവിഷൻ ബെഞ്ചിനെയോ സിംഗിൾ

ബെഞ്ചിനെയോ കുറ്റപ്പെടുത്താൻ കഴിയില്ല. ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസ് ബാധകമാണെന്ന് തോന്നിയ ഡിവിഷൻ ബെഞ്ചിന് എംഡി&സിഇ-യുടെ ഉത്തരവ് ശരിയായി പരിശോധിക്കാൻ അവസരം ലഭിച്ചില്ല. ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിൽ ഈ കോടതി 19-ാം ഖണ്ഡികയിൽ പറഞ്ഞതിന് അനുസൃതമായാണ് മേൽപ്പറഞ്ഞ ഉത്തരവ് എന്ന് വ്യക്തമായ ധാരണയുണ്ടായിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, അതേ സമയം, ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസ് ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും, ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയെ നേരിട്ട് നിയമിക്കാൻ നിർദ്ദേശിക്കുമ്പോൾ അനുയോജ്യതയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മാനദണ്ഡം അവഗണിക്കാൻ പാടില്ലായിരുന്നുവെന്ന് ഈ കോടതിക്ക് ഉറച്ച അഭിപ്രായമുണ്ട്. ഈ പരിധിവരെ, ***കാനറ ബാങ്ക്*** (മേൽപ്പരാമർശം) കേസിൽ അനുയോജ്യതയെക്കുറിച്ചുള്ള ചോദ്യം സ്പർശിച്ചിട്ടില്ലെന്നും റിട്ട് ഹർജിയിലെ ഉത്തരവിനേക്കാൾ പ്രതികൂലമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങളുള്ള അപ്പീലിൽ അപ്പീൽവാദിക്ക് ഒരു ഉത്തരവ് നൽകേണ്ടതില്ലെന്നും ഉള്ള പരിധി വരെ അപ്പീൽവാദിയുടെ അഭിജ്ഞനായ അഭിഭാഷകന്റെ നിലപാട് ശരിയാണ്.

49. സാഹചര്യങ്ങളുടെ ഔചിത്യത്തിനായി, ഭരണഘടനയുടെ അനുച്ഛേദം 142 പ്രകാരം ഈ കോടതിയുടെ അധികാരങ്ങൾ വിനിയോഗിക്കാൻ ഞങ്ങൾ തീരുമാനിച്ചു. ഈ അപ്പീൽ പരിഗണിച്ച മറ്റൊരു സംയോജിത ബെഞ്ച് 2024 മെയ് 21 ന് അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് പൂർണ്ണവും അന്തിമവുമായ ഒത്തുതീർപ്പിനായി ഒരു വലിയ തുക അടയ്ക്കുന്നതിന് നിർദ്ദേശം നൽകുന്നത് പരിഗണിക്കുമെന്നും അതനുസരിച്ച് നിർദ്ദേശങ്ങൾ ലഭിക്കാൻ കക്ഷികൾക്ക് സമയം നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്നും നിരീക്ഷിച്ചതായി തോന്നുന്നു. ഒരു ഒത്തുതീർപ്പിലും എത്തിയിട്ടില്ലെങ്കിലും, നഷ്ടപരിഹാര തുകയ്ക്ക് 2005 ലെ പദ്ധതിക്ക് കീഴിൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷി ഉൾപ്പെടുന്നുണ്ടോ എന്ന് ഈ കോടതിയും ഹൈക്കോടതിയും പരിശോധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും, സംയോജിത ബെഞ്ചിന്റെ സമീപനവും ഹൈക്കോടതിയുടെ മുമ്പാകെ തന്റെ വിജയത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി നിയമനത്തിനായി അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിയുടെ മനസ്സിൽ പ്രതീക്ഷയുണ്ടാക്കുന്ന സാഹചര്യവും മനസ്സിൽ വച്ചുകൊണ്ട്, അപ്പീൽവാദിയോട് 2 (രണ്ട്) മാസത്തിനുള്ളിൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് 2.5 ലക്ഷം രൂപ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാനും നടപടികൾ അവസാനിപ്പിക്കാനും നിർദ്ദേശിച്ചാൽ നീതിയുടെ താൽപ്പര്യം പൂർത്തിയാകുമെന്ന് ഞങ്ങൾക്ക് ബോധ്യമുണ്ട്. അതനുസരിച്ച് ഉത്തരവിടുന്നു. നോട്ടീസ് പുറപ്പെടുവിക്കുമ്പോൾ മറ്റൊരു സംയോജിത ബെഞ്ചിന്റെ മുൻ ഉത്തരവിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അപ്പീൽ എതിർകക്ഷിക്ക് നൽകിയ 50,000/- രൂപക്ക് പുറമേയായിരിക്കും ഇതെന്ന് ഈ കോടതി കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നു.

50. അന്തിമ വിശകലനത്തിൽ, ഡിവിഷൻ ബെഞ്ചിന്റെയും സിംഗിൾ ബെഞ്ചിന്റെയും അപവദിത വിധിന്യായവും ഉത്തരവും റദ്ദാക്കുന്നു.

51. മേൽപ്പറഞ്ഞ നിബന്ധനകളിൽ സിവിൽ അപ്പീൽ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു. ചെലവുകൾ ഇല്ല.

കേസിന്റെ ഫലം: അപ്പീൽ അനുവദിച്ചു.

തലവാചകക്കുറിപ്പുകൾ തയ്യാറാക്കിയത്: ബിഭ്രതി ഭൂഷൻ ബോസ്